

Tisdagen den 28 februari

Kl. 13.00–15.03

---

### § 1 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp anmält Jimmy Ståhl som suppleant i finansutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

*suppleant i finansutskottet*

Jimmy Ståhl (SD)

### § 2 Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 2 mars kl. 14.00.*

### § 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

*Interpellation 2016/17:326*

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:326 Lagstiftningen runt drönare

av Erik Ottoson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 31 mars 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 23 februari 2017

Justitiedepartementet

*Morgan Johansson*

*Interpellation 2016/17:327*

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:327 Jobben i Sverige

av Anette Åkesson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 mars 2017.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.  
Stockholm den 24 februari 2017  
Näringsdepartementet  
Mikael Damberg (S)  
Enligt uppdrag  
*Fredrik Ahlén*  
Expeditionschef

#### **§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott**

Följande dokument hänvisades till utskott:  
Redogörelser  
2016/17:RJ1 till utbildningsutskottet  
2016/17:RR1 till finansutskottet

#### **§ 5 Ärenden för bordläggning**

Följande dokument anmäldes och bordlades:  
Arbetsmarknadsutskottets betänkande  
2016/17:AU6 Integration

Utbildningsutskottets betänkande  
2016/17:UbU10 En försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4

Skatteutskottets betänkanden  
2016/17:SkU13 Ändrade bestämmelser om tullsamarbete  
2016/17:SkU14 Dokumentation vid internprissättning och land-för-land-  
rapportering på skatteområdet  
2016/17:SkU15 Förstärkt konkurrens på lika villkor i kontantbranschen  
2016/17:SkU20 Vissa ändringar vad gäller automatiskt utbyte av upplys-  
ningar om finansiella konton

Trafikutskottets betänkande  
2016/17:TU9 Värdeåterföring vid satsningar på transportinfrastruktur

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande  
2016/17:MJU11 Jakt och viltvård

Näringsutskottets betänkanden  
2016/17:NU9 Forskning och innovation på energiområdet för ekologisk  
hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet  
2016/17:NU10 Funktionskrav på elmätare

Näringsutskottets utlåtande  
2016/17:NU22 Granskning av meddelande om ren energi för alla i EU

Civilutskottets betänkande  
2016/17:CU8 Insolvens- och utsökningsrätt

## § 6 Svar på interpellation 2016/17:320 om Nord Stream 2

*Svar på  
interpellationer*

Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson har frågat mig av vilka skäl jag och regeringen inte har tagit några egna initiativ och om vi avser att ta några initiativ på EU-nivå för att stoppa Nord Stream 2. Han har också frågat om jag är beredd att verka för lagstiftning som gör klart att det kommunala självstyret inte omfattar rätten att fatta beslut som inverkar på svensk utrikes- och säkerhetspolitik.

Oscarsson har vidare ställt frågor om regeringens kännedom om innehållet i samtliga avtal som ingåtts mellan Karlshamn och Nord Stream 2:s underleverantörer samt huruvida det är rimligt att Gazprom får sekretessbelägga information. Oscarsson frågar slutligen vilka åtgärder jag är beredd att vidta med anledning av att avtalet mellan hamnen och Wasco bygger på felaktiga uppgifter.

Mikael Oscarsson inleder sin långa rad av frågor med ett antagande om att regeringen inte har tagit några initiativ på EU-nivå i fråga om Nord Stream 2. Detta stämmer inte, vilket Mikael Oscarsson också är väl informerad om. Statsministern har tagit upp frågan i Europeiska rådet och energiministern i energirådet. Tillsammans med sin danske kollega har energiministern nyligen sänt ett brev till de två kommissionärer som har ansvar för energifrågorna inom EU. Regeringen har också regelbundet fört samtal med EU:s medlemsstater, kommissionen och andra aktörer.

Budskapet har från svensk sida konsekvent varit att Sverige vill säkerställa att EU-rätten följs och energiunionens mål respekteras. Här spelar de bedömningar som kommissionen gör en mycket viktig roll, och vi har därför begärt att kommissionen redovisar sin bedömning för medlemsstaterna. Vi förväntar oss också att alla EU:s medlemsstater tar ett gemensamt ansvar för att säkerställa att EU:s rättsliga, säkerhetsmässiga och politiska intressen värnas.

Jag delar Mikael Oscarssons uppfattning att det finns anledning att se över lagstiftningen i frågor som rör totalförsvarets intressen. Låt mig därför hänvisa honom till regeringens nyligen antagna nationella säkerhetsstrategi, där det går att läsa att regeringen kommer att genomföra en översyn av vilka författningsändringar som kan behöva göras för att bättre tillgodose statens behov av att kunna värna totalförsvarets intressen på olika områden i samhället. Denna översyn förbereds för närvarande i Regeringskansliet genom utarbetandet av kommittédirektiv och avses att beslutas i närtid.

Vi har från regeringens sida, herr talman, haft en omfattande och god dialog med Karlshamns kommun om den planerade verksamhetens genomförande. Regeringen har informerat Karlshamn om det allmänna säkerhetspolitiska läget kring Östersjön och de försvarspolitiska intressena i

området. Vi gör bedömningen att den planerade verksamheten i Karlshamn kan hanteras på ett tillfredsställande sätt genom att berörda myndigheter i samverkan vidtar säkerhetshöjande åtgärder. Avgörande för regeringens ställningstagande har varit en helhetsbild, inte enskilda uppgifter om antal fartyg som anlöper hamnen.

Jag konstaterar att Karlshamns hamn inte kommer att hyras ut, utan att hamnbolaget säljer en logistiklösning där man tar hand om verksamheten på land, inklusive lossning, lagerhållning och lastning av rörelementen. Karlshamn är också en kommersiell hamn som redan hanterar ett betydande handelsflöde, med delvis rysk anknytning. Handeln över Östersjön är fortsatt ett starkt svenskt intresse, såväl ekonomiskt som politiskt.

Anf. 2 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Ja, jag har noterat det dansk-svenska brevet från energiminister Baylan och den danske energiministern Lars Christian Lilleholt som skickades till EU-kommissionen samtidigt som regeringen i Stockholm vek ned sig i Karlshamnsfrågan.

Att Nord Stream 2 inte går ihop med de politiska målsättningarna att differentiera energikällorna och minska behovet av fossila energikällor är redan väl känt. Det bekräftades även i går, den 27 februari, på energiministrarnas möte i Bryssel, då EU-kommissionen än en gång gick ut med ett tydligt uttalande om att Nord Stream 2 inte behövs och att det går helt emot Energiunionens politiska målsättningar.

Det åligger dock EU:s medlemsstater att sätta stopp för projektet. Det gäller främst de angränsande länderna och förstas främst Tyskland. EU-kommissionen saknar själv befogenheter att fatta ett säkerhetspolitiskt beslut.

Låt oss komma ihåg att Nord Stream 2 ägs till 100 procent av Gazprom, som i sin tur kontrolleras av ryska staten och därmed kan räknas som Kremls förlängda arm.

Att Nord Stream 2:s underleverantörer ska få använda delar av hamnen i Karlshamn står i strid med det svenska försvarets intressen och säkerhet på både kort och lång sikt. Detta menar försvarsminister Peter Hultqvist den 13 december. Han sa vidare att detta skulle försvåra genomförandet av försvarsuppgörelsen från 2015.

Regeringen meddelade återigen i januari att man gör en så pass allvarlig bedömning att man kommer att behöva vidta särskilda hemligstämplade åtgärder för att motverka det hot som Nord Stream 2:s underleverantörers avtal med Karlshamn innebär.

Den fråga som jag finner är viktig att ställa är: Vad är Sveriges initiativ? Varför lyfter inte regeringen i den offentliga debatten fram de försvars- och säkerhetspolitiska konsekvenser som Nord Stream 2 innebär för Sverige? Varför är just den svenska regeringen mest intresserad av att återigen höra att EU-kommissionen inte tycker om projektet? Det har EU-kommissionens företrädare varit tydliga med sedan länge.

Vad gör Sverige konkret för att få stopp på säkerhetshoten? Vad gör regeringen för att lyfta andra länders medvetenhet när det gäller den skada som den nya ryska gasledningen skapar direkt för Sveriges och andra Östersjöländers säkerhet? Har man talat med Tysklands försvarsattaché och försvarsdepartement om säkerhetshoten? Har man talat med Nato om problemet?

Vi vet ju att när Biden, USA:s dåvarande vicepresident, var här sa han: ”It’s a bad deal for Europe.” Detta är ett understatement. Men hur använder man informationen om att det är ett hot mot Sveriges säkerhet?

Finns det överenskommelser med andra Östersjöländers försvarsmakter om hur Östersjöns säkerhet ska skyddas om Nord Stream 2 byggs? Hur ska man hjälpa Ukraina som förlorar ytterligare en stor del av sin förmåga att motstå rysk utpressning och som redan i dag är offer för ryska folkrättsbrott och konstanta militära angrepp?

Vidare har vi frågan om de 700 fartyg som har använts i Blekinge. Den 2 februari 2017 kom det fram i Blekinge Läns Tidning att ”uppgiften som sprids i flera riksmidier om 700 ryska fartyg till Karlshamns hamn är osann – det rör sig om sju ryska fartyg”. Trots detta förklarade utrikesminister Margot Wallström på presskonferensen den 13 januari att just den ryska affärsverksamheten i Karlshamn är så viktig för hamnen. Har kommunala politiker och även regeringen blivit vilseledda av felaktiga uppgifter som hamnen har överlämnat till beslutsfattare?

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Det är ingen brist på självgoda kommentarer. Jag kan dock inte låta bli att påminna Mikael Oscarsson om att det parti som han är medlem i faktiskt ingick i den dåvarande alliansregeringen som 2009 medgav tillstånd för Nord Stream att lägga de första två rörledningarna i svensk ekonomisk zon. Vid det laget hade Ryssland använt militärt våld mot Georgien. Det skedde redan 2008. Ryssland hade även stoppat gasleveranserna till Ukraina och EU vid två tillfällen.

Ändå valde den dåvarande regeringen att hålla utrikes- och säkerhetspolitiken borta från beredningen av tillståndsärendet. Det var en naturlig följd av att man då, liksom regeringen nu gör, respekterade havsrätten och tillämpade gällande lagar och regler.

Jag känner inte till att det från svensk sida vidtogs några andra åtgärder i Bryssel eller andra huvudstäder för att på utrikes- eller säkerhetspolitiska grunder stoppa Nord Stream. Jag nämner inte detta bara för att kritisera alliansregeringen utan för att ställa Mikael Oscarssons kritik i relief till hur hans kollegor i den dåvarande regeringen faktiskt agerade.

Jag har heller inte hört att Mikael Oscarsson har påverkat dem som verkligen skulle kunna göra skillnad, nämligen hans partikamrater i exempelvis Tyskland. Det är de som ska köpa gasen. Det är det som kommer att avgöra om detta är ett kommersiellt intressant företag framöver.

Regeringen måste säkerställa att vi agerar utifrån folkrätten och att det vi gör vilar på en solid och rättssäker grund samt att det bygger på en så fullständig kännedom som möjligt om relevanta fakta. Därför genomfördes under 2016 ett gediget arbete inom Regeringskansliet rörande vilka möjligheter som finns att tillämpa gällande svensk författning och vilka ramar som sätts av grundlagen vad gäller det kommunala självstyret.

Samtidigt tog vi in information från såväl berörda myndigheter som de olika aktörerna på lokal nivå. Med utgångspunkt i det arbetet gjorde regeringen en helhetsbedömning av vilka åtgärder som var lämpliga att vidta i förhållande till de beslut som fattas på lokal nivå.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

På EU-nivå har vi konsekvent drivit linjen att Nord Stream 2 måste vara förenligt med relevanta delar av EU-rätten och respektera de energipolitiska målsättningarna inom energiunionen. Detta måste ju ha gällt också när den förra regeringen tog beslut om Nord Stream. Det räcker inte att hävda att projektet måste stoppas om man inte är klar över vilka rättsliga och politiska förutsättningar som finns för att uppnå ett sådant resultat.

Tycker Mikael Oscarsson att vi ska agera utan att ha en rättslig grund för detta? Hur skulle det se ut?

Kommissionens bedömningar är helt centrala när det gäller EU-politiken och energipolitiken. Regeringen har tydligt framfört att vi förväntar oss att kommissionen genomför en ingående granskning av hur detta stämmer med EU-lagstiftningen och med energiunionens målsättningar samt att man återrapporterar till medlemsstaterna innan EU, förhoppningsvis, kan enas om en gemensam linje om gasledningens framtid.

Regeringen har från början diskuterat vilka författningsändringar som behöver göras för att vi ska kunna tillgodose totalförsvarets behov. Därför tillsätter vi nu en utredning för att komma fram med konkreta förslag på hur dessa författningsändringar ska se ut. Den utredningen kompletteras med en översyn gällande säkerhetsskydd vid utkontraktering av säkerhets känslig verksamhet.

Anf. 4 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Statsrådet säger att den förra regeringen skulle ha tänkt på detta 2009, när man tog beslut om Nord Stream. Men det är en regerings ansvar att fatta beslut utifrån dagens situation. Detta kunde säkert ha gjorts bättre 2009, men nu står vi här i dag.

Försvarsministern har i närtid varit tydlig med att detta är dåligt för Sveriges säkerhet. Man måste ju ta beslut utifrån dagens läge. Vad gör regeringen för att öka andra länders medvetenhet om skadan som den nya ryska gasledningen gör för Sveriges säkerhet?

Karlshamns iver att tjäna ett antal miljoner på affärer med rysk gas står i bjärt kontrast till det uttalande som i går kom från Norrköping. Lars Stjernkvist, kommunalråd i Norrköping och före detta partisekreterare för Socialdemokraterna, säger att situationen är betydligt mer laddad nu, med situationen i Ukraina och med Putins allt högre tonläge. Stjernkvist säger att vi i dag inte kan se något säkerhetspolitiskt hot, men affären påverkar Norrköping för några år framåt, och då måste säkerheten gå före pengarna. Detta är det centrala – säkerheten måste gå före pengarna.

Vad gäller avtalet om Gotland, som var färdigförhandlat, så man att regeringen tar på sig att försöka begränsa den information som lämnas ut och kommer att underrätta Nord Stream när en sådan begäran från tredje part har framställts. Denna fråga har utrikesministern inte alls berört. Är ett sådant avtal, en fråga som rör rikets säkerhet, verkligen förenligt med den svenska offentlighetsprincipen? Och har regeringen insyn i de avtal som nu har slutits?

Det har ju kommit fram att inte ens de ansvariga politikerna lokalt i Karlshamn får reda på vad som står i avtalet. Detta gör att man blir missnöjst. Är det samma typ av avtal som nu har slutits, och är det då förenligt med den svenska offentlighetsprincipen?

En märklig sak, som utrikesministern inte kommenterar, är alla dessa ryska fartyg som har lyfts fram. Enligt Blekinge Läns Tidning rör det sig i själva verket om sju stycken. Hur är det egentligen med de olika fakta som har cirkulerat?

När jag tittar på hela det här handhavandet undrar jag: Var finns den genomgående tanken? Man sa nej till att skriva under det gemensamma brevet i mars, tillsammans med sju andra länder. Man var också väldigt sent ute med att informera partikamraterna. Varför är inte frågan om rikets säkerhet viktigare för regeringen?

Anf. 5 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Det märks att Mikael Oscarsson är otroligt engagerad i den här frågan, och han kommer med väldigt många detaljer. Jag minns att vi stod här och debatterade ungefär samma sak i slutet av augusti eller början av september. Då hörde vi utrikesministern säga att man kanske inte tycker att Nord Stream 2 är en jättebra idé, men man har ännu inte hittat någon legal grund för att säga nej till projektet.

För några minuter sedan hörde jag att utrikesministern än en gång frågade Mikael Oscarsson på vilka grunder han menar att regeringen skulle agera och, i så fall, säga nej till detta. Jag ställer samma fråga till Mikael Oscarsson: Ska vi bryta mot internationell rätt? Vilka grunder har Mikael Oscarsson hittat för att kunna stoppa detta projekt?

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag begär egentligen bara att Mikael Oscarsson ska agera och argumentera konsekvent. Tonläget är högt i en stor och komplex fråga som han mycket väl vet att regeringen har hanterat på bästa sätt. Alliansregeringen hanterade ju Nord Stream 1 som ett strikt affärsmässigt projekt.

Regeringen har gjort en grundlig analys av Nord Stream 2 och kommit fram till några slutsatser. För det första finns det inga folkrättsliga förutsättningar att stoppa projektet så länge Nord Stream 2 uppfyller de miljökrav som kan ställas. Regeringen kan heller inte sätta sig över det kommunala självstyret och måste respektera avtals- och näringsfriheten.

För det andra kommer inte hamnen i Karlshamn att upplåtas åt Nord Stream 2, utan arbetet på land utförs av hamnens egen organisation. Där skiljer sig de två hamnarna, Slite och Karlshamn, åt.

Det är ett starkt svenskt intresse att handel fortsätter att bedrivas över Östersjön. Ett ifrågasättande av verksamheten i Karlshamn, som den är upplagd, skulle leda vidare mot långtgående frågor om regeringens generella inställning till handel med och trafik till och från Ryssland.

Kommissionen och EU:s medlemsstater bör tillsammans hitta en gemensam hållning till projektets framtid vad gäller de energipolitiska målen, och det är denna målsättning som vi arbetar efter. Vi ska se till att vi uppfyller våra folkrättsliga förpliktelser, och vi ska se till att detta kan ske i kombination med att vi respekterar våra energipolitiska mål som de är formulerade i EU.

Som sagt: Mikael Oscarsson skulle kunna göra en ännu större insats genom att ligga på sina partivänner i till exempel Tyskland, som kommer att vara framtida köpare av rysk gas. Det är förstås också detta som motiverar byggandet av den här gasledningen.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Det är viktigt för mig att säga att det inte räcker med att hävda att projektet måste stoppas om man inte är klar över vilka rättsliga och politiska förutsättningar som finns för att uppnå ett sådant resultat.

Anf. 7 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Beskedet är alltså att regeringen gör allting på bästa sätt och att det inte finns någonting mer att säga om detta. Jag har svårt att stämma in i den kören. Om vi ser tillbaka i backspegeln har det hela tiden visat sig att man inte har planerat för detta. Man kunde ha skrivit under det gemensamma brevet, men det gjorde man inte tillsammans med de andra länderna. Man kunde ha satt ned foten i våras. Vi hade diskussioner i början på hösten. Då var mitt förslag att man snabbt skulle tala om att vi inte skulle ställa upp med hamnarna.

Sedan säger man: Nu har vi hamnat i problem med lagstiftningen. Regeringen kunde naturligtvis då ha haft en framförhållning och sett till att ha tagit initiativ. Alliansen hade varit välvilligt inställd och sett till att vi hade fått verktygen på plats. Det duger inte i ett land som Sverige att frågor som gäller rikets säkerhet ska beslutas i någon nämnd ute i någon kommun. Det är helt orimligt. Det måste ändras genast.

Frågan som kommer tillbaka för mig och många andra som tittar på detta här: Hur har vi hamnat där vi står i dag? Är det ett direkt resultat av regeringens ovilja att bära ansvar? Nu säger utrikesministern: Det vore bra om Mikael Oscarsson använde sina kontakter i Tyskland. Det kan jag gärna göra. Men låt oss börja med regeringen.

Är det inte rimligt att man berättar varför försvarsministern anser att det är ett hot mot Sveriges säkerhet? Är det inte viktigt att se till att den informationen går fram till grannländerna att det är viktigt för Sverige? Var finns engagemanget från regeringen när det verkligen gäller?

Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, Mikael Oscarsson. Alliansen godkände Nord Stream 1. Det håller inte att på den grund som du nu säger agera i fråga om Nord Stream 2 på ett sätt som riskerar att åsidosätta rättssäkerheten, förbiser fakta på marken och i förlängningen också kan undergräva svenska utrikes- och säkerhetspolitiska intressen i form av mellanfolkliga förbindelser, frihandel och EU:s sammanhållning. På vilka rättsliga grunder skulle vi kunna agera?

Vi har sett till att vi från början har kontrollerat vad vi kan göra för att uppfylla alla våra rättsliga förpliktelser. Vi har tittat på hur vi kan agera i EU-sammanhang. Vi samarbetar med andra länder, och vi kommer alltid att se efter våra egna försvars- och säkerhetspolitiska intressen i allt det vi gör.

Vi har agerat helt rättsligt korrekt. Vi kommer dessutom att se till att tillsätta en utredning, vilket alliansregeringen inte heller gjorde, som ser efter totalförsvarets behov. Vi ska se till vad vi behöver ändra på när det gäller till exempel det kommunala självstyret, om det nu är där problemet ligger. Eller det kan vara annan lagstiftning som måste till för att vi i varje läge ska kunna se efter de säkerhetspolitiska intressena.

Det arbetet har vi satt igång. Det var en diskussion som startade när vi började titta på ärendet. Sanningen att säga är det så att ingenting hände efter Nord Stream 1. Ingenting kan bevisas ha införts efter Nord Stream 1

som på något sätt skulle rubba det som vi har gjort och de beslut som vi har fattat i det här läget. Vi kommer att fortsätta att agera på laglig grund. Vi kommer att fortsätta att agera för Sveriges intressen vad gäller säkerhet och försvar också i fortsättningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

## § 7 Svar på interpellation 2016/17:312 om snabbspår för nyanlända

Anf. 9 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA

JOHANSSON (S):

Herr talman! Ann-Charlotte Hammar Johnsson har frågat mig vilka konkreta åtgärder och initiativ jag avser att vidta för att förbättra och öka på takten så att nyanlända kommer ut på arbetsmarknaden via Arbetsförmedlingens snabbspår.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson ställde mig samma fråga i riksdagsfrågan 2016/17:526 Snabbspår på arbetsmarknaden.

Att skapa starkare och snabbare vägar till etablering på arbetsmarknaden för de många människor som kommit till Sverige är en utmaning regeringen tar på stort allvar. Regeringen har vidtagit och avser att vidta ytterligare åtgärder i syfte att stärka möjligheterna till etablering för nyanlända. Vi har höga ambitioner för vår etableringspolitik. Sverige ska vara en förebild för andra länder.

En betydande andel av de nyanlända som just nu söker sin plats på svensk arbetsmarknad har utbildning och erfarenheter av yrken som i dag präglas av arbetskraftsbrist. Efterfrågan på utbildad arbetskraft är rekordstor inom offentlig sektor och mycket stor inom delar av privat sektor. Att vi på ett effektivt och målmedvetet sätt tar till vara den kompetens som många nyanlända har med sig bidrar till att vi snabbare kan möta denna arbetskraftsbrist och därmed också understödja en fortsatt positiv sysselsättningsutveckling.

Historiskt har det tagit alldeles för lång tid för nyanlända att komma in i de yrken de har utbildning för och erfarenhet av från sina hemländer. Det var därför som regeringen våren 2015 tog initiativ till snabbspår tillsammans med arbetsmarknadens parter. Snabbspåren bidrar till att arbetsgivare får möjlighet att få tag i rätt kompetens samtidigt som nyanlända får jobba i sitt yrke.

Anf. 10 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag vill börja med att säga att jag anser att snabbspår är ett bra initiativ och att jag också är mån om att få människor i arbete på olika sätt. Detta borde vara en av flera framkomliga vägar.

Som statsrådet tog upp har jag ställt en skriftlig fråga till statsrådet om snabbspåren. Jag har också tagit del av svar på andra frågor i kammaren under hösten. Det här är en oerhört viktig fråga. Det är synd att snabbspåren som snabbt kom på plats sedan har varit en längre och segare process och att de då inte blivit snabbspår.

Sedan jag ställde min fråga har jag bland annat skaffat mig mer information om kockutbildning, då det från början varit tydligt från den branschen att de ser snabbspår som en bra väg in till yrket eftersom det är ett bristyrke. Det borde då finnas lägre trösklar in på denna arbetsmarknad sett ur det perspektivet. Det finns rop om: Vi finns här. Vi vill hjälpa till. Vi vill ta del av detta. Vi är villiga att utbilda kockar.

Det fanns 300 kockar i etableringsuppdraget hösten 2015. Det är ett uppdrag som jag tänker är ett identifierat antal personer som har en bakgrund i just yrket som kock eller som har kunskaper på olika sätt från arbete med matlagning från sina hemländer och som därför valts ut av Arbetsförmedlingen. Man bör ha gjort en kartläggning av dessa personer som ska in i utbildning hos branschens utbildare i det gemensamma spåret.

När man då tittar på 2016 och resultat på antal validerade undrar man onekligen vad som har hänt med de övriga personer som skulle valideras och komplettera sina utbildningar. Står de i en kö som någon inte känner till? Eller är siffran på 300 kockar en uppskattning av någon inom myndigheten utan verifiering från början? Var kommer siffran ifrån, undrar man, då den inte hänger samman med det som sker i verkligheten? De 300 kockar som utlovades gjorde att parterna snabbt nådde en överenskommelse. Det var också första bransch ut. Jag tänker mig en bild där det finns lokaler och utbildad personal, och de har en tro på att 300 personer är på väg in.

Den 1 juni 2016 fanns det 22 yrkesbedömare på 21 företag i städer och regioner fördelade på Skåne, Lund, Göteborg, Stockholm, Falun-Borlänge, Östersund, Sundsvall, Umeå, Linköping och Skövde. Det är långt ifrån alla dessa som har uppfyllt att de har utbildningarna och har kommit till skott. Arbetsförmedlingarnas regionkontor i varje region har kontakt med deltagarna som sedan har fyllts på. Om jag förstått det hela rätt är det inte Arbetsförmedlingen som organiserat uppstartsmötena i landet med undantag av Stockholm. Det var också en kritik som har framförts.

Med den informationen blir jag undrande över: Hur ser planen ut för rollerna? Hur var den från början? Hur tydlig har processen varit som man har tagit fram? Människor har onekligen ytterligare hamnat mellan stolarna hos olika parter. Det är svårt att det hänger löst när det gäller vem som är ansvarig för vad. Förväntar sig någon att det är någon annan som ska göra någonting, och vad är det i så fall någon annan förväntas göra?

När man drog igång dessa snabbspår, som dessutom gick snabbt att få på plats, gick det alltså ganska snabbt. Gick det kanske för fort? Eller var det något som glappade på vägen när det gick så här snabbt?

Uppenbarligen har det också funnits brister i processen efter det att valideringar har gjorts till arbetsgivarna. Det är en logistisk fråga, som också den hänger samman med hela processen från ax till limpa.

Hur har människor kommit vidare, och hur ska de komma vidare?

Anf. 11 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! En vanlig dag är det ungefär 900 000 människor som inte går till jobbet. Enligt regeringens siffror kommer antalet att öka till bortåt 1 miljon. Under de senaste åren är det i storleksordningen en kvarts miljon människor som har sökt asyl i Sverige. En del får stanna, och andra inte. Till detta kommer anhöriginvandring.

En del av de människor som kommer hit är väldigt erfarna och välutbildade, och andra är det inte. Sammantaget innebär detta stora utmaningar som Sverige kommer att möta de kommande åren. Vi känner till vårt eget track record, som visar att efter nio år har ungefär hälften av dem som har kommit till Sverige varit i arbete. En av fyra har haft ett heltidsjobb.

Då måste det naturligtvis till en bred reformagenda för att få fler jobb och växande företag. Det handlar om fler enkla jobb, bidragstak, tredubblat RUT och en hel del andra saker. Det handlar också om initiativet med snabbspår, som är ett viktigt initiativ för att försöka få in människor snabbare på arbetsmarknaden.

Herr talman! Flera branscher har hoppat på detta för att se om man kan få det att funka. Det gäller inte minst besöksnäringen, där både fack och arbetsgivare var tidigt ute när regeringen kom med initiativet.

Jag tycker dock, herr talman, att det också har väckts ett antal frågor kopplat till detta: Vad blir utfallet, och hur kan detta utvecklas framåt?

Ett exempel är handeln. Handeln är en viktig näringsgren i Sverige. Där finns inget snabbspår eftersom parterna inte är överens. Vi vet sedan tidigare att det finns mängder av jobb inom handeln. Det är inte enkla jobb, men det är ofta lågtröskeljobb som kan innebära fantastiskt goda möjligheter att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Men denna dörr är alltså i det här avseendet stängd, och möjligheten finns inte.

Detta tillhör egentligen formellt handeln, och det finns ett initiativ kopplat till farmaceuter. Man har identifierat att bland de nyanlända finns 600 personer som detta gäller. I dagsläget är det enligt uppgift i storleksordningen 40–50 som har varit inne i snabbspåret. Det sägs att det finns en del problem med Socialstyrelsen när det gäller kartläggning, handläggning, regelverk och andra saker. Man ställer sig frågan: Hur kan det egentligen vara på detta sätt?

Herr talman! Det finns ett tredje exempel, nämligen besöksnäringen, som Ann-Charlotte Hammar Johnsson var inne på. Man har identifierat i storleksordningen 300 kockar, och enligt uppgifter från Visita är det 81 personer som har genomgått snabbspår. Man ställer sig frågan: Var är de andra av dessa 300? Rimligen borde det också finnas väsentligt fler av de 163 000 som sökte asyl i Sverige häromåret som har erfarenhet av att jobba som kock eller något annat inom restaurangbranschen.

Herr talman! Det finns ett antal frågor man kan ställa till arbetsmarknads- och etableringsministern. Den första gäller exemplet från svensk handel, och det är det bredaste. Vi vet att det finns viktiga arbetsplatser där. När nu parterna inte är överens – tycker arbetsmarknadsministern att detta är rimligt, eller är hon beredd att bidra till att man kan ha snabbspår också i en sådan bransch även i de fall då parterna inte är till 100 procent överens?

Den andra frågan är kopplad till det specifika farmaceutspåret. Om det ”bara” är 40–50 av 600 identifierade personer som är inne i snabbspåret – vad gör då ministern, via Socialstyrelsen eller andra, för att se till att detta åtgärdas?

Den tredje frågan är kopplad till besöksnäringen. Nu är det tydligen 81 kockar som har gått igenom snabbspår trots att vi vet att det inom besöksnäringen finns ett stort behov av kockar. Medlemmar och restaurangägare har själva investerat pengar och vilja.

Jag undrar: Vad är ministern beredd att bidra med för att detta ska funka bättre? Branschen vittnar själv om att Arbetsförmedlingen endast pekar ut personer i Stockholm, Göteborg och Malmö och inte i andra städer runt om i landet.

Slutligen: Ministern skriver i svaret till Ann-Charlotte Hammar Johnsson att det handlar om att åtgärda hinder för en smidig process. Då ställer jag mig frågan: Vad är det ministern tänker sig att göra konkret för att detta ska funka på ett bättre sätt än det har gjort hittills?

Anf. 12 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA  
JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först tacka Ann-Charlotte Hammar Johnsson för hennes engagemang. Jag tror att det är bra att det finns en bred uppslutning kring snabbspåren. Syftet är inte att någon ska gå före någon annan utan att det helt enkelt ska gå snabbare. Vi ska slippa dödtid och onödig väntetid.

Snabbspåret för kockar var mycket riktigt det snabbspår som kom igång allra snabbast. Parterna och branschen sa sig klara av att ta emot 300 personer per år i valideringar och inom snabbspåret. Man utbildade handledare för detta. Det var branschens egen bedömning.

Arbetsförmedlingen har misslyckats med att kartlägga kompetens för att kunna anvisa personer till snabbspåren i tillräcklig omfattning. Det var bara drygt 80 personer förra året. Låt mig bara säga att det är oacceptabelt. Arbetsförmedlingen måste leverera bättre när det gäller att kartlägga kompetensen och välja ut rätt personer till snabbspåren. Ingen skugga ska falla över parterna i det här sammanhanget, utan det är Arbetsförmedlingen som måste leverera väsentligt mycket bättre.

Arbetsförmedlingen har nu en ny organisation kring detta och nya ansvariga för snabbspåren. Jag träffade själv parterna inom just snabbspåret för kockar förra fredagen då vi hade ett möte på departementet med dem och med ansvariga personer inom Arbetsförmedlingen. Syftet var att säkerställa att vi får snabba kontakter direkt för att kunna ta bort de hinder som har funnits både när det gäller vissa upphandlingsproblem och när det gäller att anvisa tillräckligt många lämpliga personer. Jag är helt övertygad om att det finns långt fler än 300 personer som är lämpliga för snabbspåren.

Vi tydliggjorde också att snabbspåren naturligtvis kan rikta sig även till den som inte är nyanländ. Restaurangfacket har till exempel vittnat om att man har personer i sin a-kassa som har erfarenhet av att jobba som kock. Det är personer som kanske behöver fräscha upp och validera sin kompetens för att kunna komma tillbaka i sitt yrke, och självklart ska vi också öppna snabbspåren för detta.

Jag följer snabbspåren mycket noga, vart och ett av dem. Det gäller inte minst de ansvariga för kockarna, som jag som sagt träffade helt nyligen. Det är helt oacceptabelt att vi inte får fram personer i tillräcklig takt när det uppenbarligen finns många personer som skulle vara lämpliga för snabbspåren. Det är jag helt säker på.

De olika snabbspåren har lite olika dynamik. Några har rullat på väldigt bra, och andra har haft en del inledande problem. För samtliga snabbspår där det har identifierats någon form av problem har min statssekreterare

själv träffat parterna för att gå igenom och hands-on lösa de problem som kan finnas och som vi naturligtvis måste lösa.

Man ska ärligt säga att parterna har varit både snabbare och flexiblare än Arbetsförmedlingen. Det är bra. Men det är också viktigt att Arbetsförmedlingen blir snabbare och flexiblare i sitt sätt att arbeta för att kunna möta en snabbt föränderlig arbetsmarknad och, inte minst, de stora behov som arbetsgivarna har på arbetsmarknaden.

Lars Hjälmered tar upp behovet av fler jobb och växande företag. Det är precis vad vi har; vi har fler jobb och växande företag. Det växer så att det knakar. Det huvudsakliga problemet just nu är att finna rätt personer med rätt kompetens för att kunna besätta de lediga jobben och att hjälpa de personer som inte har rätt kompetens att höja sin kompetens så att de också får en chans att komma in på arbetsmarknaden.

När det gäller handläggningstiderna på Socialstyrelsen är inte jag huvudansvarig, men jag vet att regeringen har satsat mycket stora resurser – utökade handläggningsresurser – på Socialstyrelsen just för att man ska kunna bedöma utländska examina. Tiden har också minskat väsentligt, men när det gäller hur mycket har jag tyvärr inte någon uppgift med mig här i talarstolen i dag.

Anf. 13 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för uppföljningen! Det är glädjande att få ett rakt besked, även om det är ett tråkigt besked. Jag hade skrivit ned ett antal punkter, men jag räknar nu med att statsrådet redan har tagit tag i detta. Det var ett tydligt svar om att det inte fungerar på Arbetsförmedlingen som det ska.

Jag tänker på den rapport som kom i oktober som vi talade om sist och som statsrådet hänvisade till. Den skulle klargöra ett antal saker, och sedan skulle man ha ett möte med de ansvariga för varje snabbspår, om jag förstod det rätt.

I januari såg man i besöksnäringen att det stod stilla och kändes tomt när det gäller kockar. Arbetsförmedlingen har svarat att man kan ge ett svar senast i mars. Det känns lite grann som en process som har mycket tomhet i sig, och det ser inte heller bättre ut framöver. Det kändes lite märkligt eftersom den rapport som skrevs i oktober måste ha föregåtts av en hel del insamlande av fakta.

Jag skulle vilja tillägga något i diskussionen om Lernias roll och deras arbete med att utbilda. Samtidigt har man haft en avvecklingsprocess, som jag förstår det. Lernia finns på plats på orter där man skulle ha jobbat ihop med dem. Det sägs att det inte finns något avtal kvar trots att det egentligen finns ett avtal som inte har sagts upp. Jag undrar hur det förhåller sig med den delen eftersom det då skulle innebära att någon samtidigt får betalt för att inte göra någonting medan någonting annat inte leder vidare.

Jag skulle också vilja veta om det går att få svar från ministern på om det finns målsatta medel och någon tidsplan för detta framgent. Det görs en kontinuerlig uppföljning, men finns det några strikta tider för Arbetsförmedlingen nu när det gäller att leverera saker och ting och få det här på plats? Behöver Arbetsförmedlingen nya eller fler verktyg? Behövs det internutbildning? Är det ett annat mindset som behövs? Vad är det som behövs för att det här ska kunna sättas i verket?

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Anf. 14 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Låt mig börja med det här med farmaceuter. Om i storleksordningen 600 farmaceuter som har kommit från andra länder har identifierats och vi samtidigt vet att svenska apotek verkligen skriker efter farmaceuter men bara 40–50 av dem har kommit in i snabbspåret är det ett misslyckande som jag hoppas att man med kraft kan ta tag i. Det handlar om att snabbt och enkelt få in människor på svensk arbetsmarknad.

När det sedan gäller detta med snabbspåret inom besöksnäringen är det en bransch som verkligen vill och som har investerat egna pengar och egen personal för att till exempel titta på hur valideringen kan gå till på arbetsplatsen och i restaurangköket. Man tittar på vilken erfarenhet som finns och vilka brister som finns.

Det har konstaterats att Arbetsförmedlingen, säger branschen själv, inte har kunnat förse personer med lämplig utbildning för att fylla de luckor som finns. Det är inte rimligt att det funkar på det sättet.

Dessutom, herr talman, har det återigen vittnats om att de bara kan anvisa personer – så här långt i varje fall – i Stockholm, Göteborg och Malmö. Det finns ju en massa krogar runt om i andra delar av landet också. Medlemmar inom Visita har förberett sig för att ta emot personer. Jag tänker att det här bara måste hanteras. Det är inte rimligt att det är på det här sättet.

Sedan vill jag också, herr talman, komma in på frågan om handeln som ett exempel. Om parterna inte är hundra procentigt överens blir det i praktiken inget snabbspår, och det innebär att man stänger dörren för en viktig del av svensk arbetsmarknad för snabbspår och goda möjligheter för nyanlända att komma in. Då undrar jag: Är ministern beredd att göra någonting för att det ska kunna bli ett snabbspår till exempel inom handelns område?

Avslutningsvis vill jag i sammanhanget, herr talman, lyfta fram det här med samordningsnummer och personnummer. Vi vet att detta är som en helig graal när det gäller att komma in i det svenska samhället, få ett bankkonto, kunna dra A-skatt, göra jämkning och en massa annat. Vi vet genom många arbetsgivare att det där är ett jätteproblem som jag hoppas att man kan ta tag i brett för att underlätta för människor att komma in i samhället.

Anf. 15 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att Ann-Charlotte Hammar Johnsson tar upp en viktig fråga gällande om Arbetsförmedlingen är redo och om man behöver andra verktyg, internutbildning eller ändra sitt mindset, som Ann-Charlotte Hammar Johnsson säger, för att jobba bättre med snabbspåren. Jag tror att svaret på den frågan är ja eller i alla fall delvis ja.

Arbetsförmedlingen har under många års tid inte jobbat på det här sättet med att tillgodose arbetsgivarnas behov. Det är ett nytt sätt att jobba. Man har inte heller jobbat mot utbildning på det sätt som vi nu ber dem att göra. Det är helt nödvändigt för att vi ska kunna klara den viktiga efterfrågan från arbetsgivarna. Jag menar att den är berättigad, och den handlar om att Arbetsförmedlingen ska bidra till att säkerställa deras kompetensbehov. Det finns alltså ett stort behov av internutbildning inom Arbetsförmedlingen för att möta detta.

Många gör redan det här, ska jag säga. Vi har haft flera utomstående bedömningar av Arbetsförmedlingen. Man kan säga att vad man ser är att Arbetsförmedlingen är på väg i rätt riktning. Men man kan också ha en kritik, som jag har, mot att det går väldigt långsamt i förhållande till de stora behov som vi har.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson tar upp frågan om Lernia. Jag vet inte säkert vad du menar, Ann-Charlotte Hammar Johnsson, men kanske handlar det om det upphandlade avtal om validering som Lernia har haft men som de inte vann i nästa upphandling. Det var alltså en annan leverantör som vann den upphandlingen. Då passar man förstås på att skicka så många som möjligt i det befintliga systemet innan avtalet löper ut. Jag tror att alla är betjänta av det så länge det avtalet gäller, men sedan kommer en annan leverantör in som har vunnit den nya upphandlingen. Det är det som händer när man har upphandlingar, och det är också, får man säga, avsikten, alltså att någon ska kunna konkurreras ut av någon annan. Det är själva grundidén med den offentliga upphandlingen, men det är klart att det innebär att man får byta från en leverantör till en annan.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson tar också upp frågan rörande om Arbetsförmedlingen behöver nya verktyg. Ja, det gör de också. Ett viktigt verktyg som de behöver är en förändring av etableringsuppdraget. Jag räknar med att inom kort komma till riksdagen med sådana förslag.

Det nuvarande regelverket är mycket hårt lagstyrt. Det gör att det är mycket oflexibelt, och det gör också att det är begränsat i etableringsuppdraget vilka krav Arbetsförmedlingen kan ställa på individen. Det är också ganska tungt belastat med byråkrati där man måste följa upp varje timme för att individen ska få ut sin ersättning.

Min avsikt är att reformera etableringsuppdraget och behålla fokus på jobb och behålla ansvaret hos Arbetsförmedlingen men samtidigt säkerställa att vi kan behandla nyanlända i etableringsuppdraget på samma sätt som andra arbetslösa. Det innebär större flexibilitet och tydligare möjligheter att ställa krav på individen att till exempel ta anvisat arbete, gå till anvisad utbildning eller andra insatser som bedöms som mest lämpliga för att personen ska kunna stärka sin ställning på arbetsmarknaden och så småningom också få ett arbete.

Det är rimligt att vi kan ställa krav inom etableringsuppdraget på samma sätt som vi gör för andra arbetslösa och att det finns en flexibilitet som liknar den som finns i annan arbetsmarknadspolitik. Ett förslag på en sådan förändring räknar jag med att inom kort lägga fram för riksdagen. Jag hoppas, eftersom det också är en del av migrationsöverenskommelsen, att vi får ett brett stöd i riksdagen för de förändringarna.

Lars Hjalmered tar upp problem med samordningsnummer och bankkonton. Det finns ett berättigat krav från bankerna att man ska kunna styrka sin identitet för att kunna öppna ett bankkonto. Det står lite i strid med hur snabbt alla kan få ett samordningsnummer, för det handlar om hur man kan styrka sin identitet och vilka krav som kan, och måste, tror jag, ställas för att man ska ha möjlighet att öppna ett bankkonto. Det här är frågor som regeringen jobbar intensivt med.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Anf. 16 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag vill börja med det som Lars Hjälmered var inne på om branschen. När man gjorde den här överenskommelsen – jag talar fortsättningsvis om besöksnäringen eftersom jag har tittat på det här med kockutbildningen – gick man in i detta med utsagan från Arbetsförmedlingen att det handlar om 300 personer. Det är, återigen, mycket märkligt att man började i den änden utan att ha den kartläggning som man tänker sig ska finnas när olika parter går in och har ansvar för olika delar. Uppenbarligen har man inte tagit det ansvaret såtillvida att man har sagt att det handlar om en kartläggning. Någon har alltså satt en siffra på någonting, och jag kan hålla med statsrådet och kan tänka mig att man kan hitta fler än så i systemet. Det är olyckligt eftersom det andra har varit på plats.

Upphandlingen nämdes. Där har jag också förstått att Arbetsförmedlingen inte har fungerat som myndighet, för upphandlingen går till väga så att inköp planeras i god tid, och långt innan ett inköp ska avslutas börjar man processen med det nya. Om jag har förstått saken rätt har de här processerna inte kommit igång som de ska, utan det blir en överraskning. Man vaknar upp och säger: Oj, vi har ett antal upphandlingar att göra! Det är ett problem som inte bara Arbetsförmedlingen har utan även andra. Det är högst olyckligt eftersom det handlar om mycket pengar och om att få bästa möjliga nytta och kvalitet för pengarna.

Jag ser fram emot det nya och reformerade uppdraget som vi ska få höra om. Det ska komma inom kort. Vad det innebär vet vi inte riktigt, men om det finns möjlighet till det skulle vi gärna vilja ha ett datum för när de här förändringarna och målen ska levereras.

Statsrådet har uttryckt en ambition att kvinnor och män ska vara i utbildning om två år. Frågan är om det kommer att lyckas.

Vi ser i alla fall fram emot det här med förnyandet av Arbetsförmedlingen.

Anf. 17 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka för den här viktiga debatten. Propositionen räknar jag med kommer enligt plan. Den finns uppsatt på propositionslistan och kommer att kunna behandlas av riksdagen i vår som planerat. Jag gör ingen annan bedömning.

Det är för mig självklart att samtliga arbetslösa som har erfarenhet av att arbeta som kock ska prövas och, om det verkar lämpligt, anvisas till ett snabbspår som kock. Någonting annat är inte acceptabelt, med tanke på den stora arbetskraftsbrist vi har. Vi ska hitta de personer som har den erfarenheten och som med validering och kompletterande utbildning kan bli fulländade kockar. Att vi inte får fram tillräckligt många kockar hämmar utvecklingen i branschen. Vi kan inte acceptera någonting annat än att vi lyckas med detta.

Jag lovar Ann-Charlotte Hammar Johnsson att jag följer frågan mycket nära.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 18 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Allan Widman har frågat mig vilka åtgärder jag som försvarsminister är beredd att vidta för att åstadkomma ett moratorium i den pågående avvecklingen till stöd för Materielutredningens och Försvarsberedningens handlingsfrihet.

Regeringen har i inriktningen för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020 tydligt fastslagit att befintlig tekniskt och operativt relevant materiel med kvarvarande livslängd inte avvecklas utan att en justering av relevant krigsförbandsspecifikation först prövats, enligt regeringsbeslut 7 från den 25 juni 2015. Motsvarande inriktning har även getts till Försvarets materielverk, enligt regeringsbeslut 8 från den 25 juni 2015.

Innebörden av inriktningen är att den potentiella nyttan av användbar överskottsmateriel ska övervägas nogsamt före eventuell avveckling. Driftsättningen av förbandsmateriel till det återuppsatta kustrobotbatteriet utgör ett exempel på hur användbarheten av materiel som inte är förbandssatt kan omvärderas. Min bild är att sådana analyser sker löpande i Försvarsmakten. Myndigheten redovisar därtill förestående avvecklingar i sitt årliga budgetunderlag, vilket ger regeringen möjlighet att pröva planerade åtgärder mot den styrning som lämnats i inriktningsbeslutet.

Anf. 19 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! En av de första interpellationer som jag lämnade in som riksdagsledamot för 15 år sedan handlade om de fasta kustbatterierna som var placerade utmed Sveriges kuster. Inte minst i Skåne fanns det rikligt med sådana. Det var tämligen moderna anläggningar som var uppförda för investeringar motsvarande miljarder kronor.

År 2002 fattades det beslut om att avveckla dem. Jag ringde då till regiondirektören för Fortifikationsverket i Kristianstad och frågade: Vad kostar det att avveckla Erstabatteriet i Trelleborg? Han förklarade att man skulle fylla ut med matjord, asbestsanera och göra olika handpåläggningar. Han hade precis fått in ett anbud på 30 miljoner kronor.

Jag frågade då: Vad är hyran för Försvarsmakten avseende det här batteriet? Den uppgick till 300 000 kronor inklusive underhåll.

Herr talman! Innebörden är att vi avvecklade denna förhållandevis moderna materiel till en kostnad motsvarande 100 årshyror.

Det var en parentes.

Jag kan konstatera att försvarsministern inte direkt svarar på min fråga om ett moratorium. Han hänvisar till ett regeringsbeslut där det står att ”befintligt, tekniskt och operativt relevant materiel med kvarvarande livslängd inte avvecklas utan att en justering av relevant krigsförbandsspecifikation först prövats”.

Herr talman! Det är inte vad jag skulle vilja kalla ett moratorium. Medan vi står här och talar håller man till exempel på att vattenfylla ett mycket stort bergrum ute vid Barkarbyfältet. Det är ett bergrum som inte längre används av Flygvapnet men som likväl in i dessa dagar används av Livgardet för förvaring av materiel på ett skyddat sätt.

I tidningarna pågår det just nu en debatt om ubåtshamnen på Gotland, närmare bestämt i Fårösund. Försvarsmakten lämnade den hamnen för sex sju år sedan. Man hävdade att sundet var för grunt för de nya Visbykorvetterna. Man skulle först etablera sig i Kappelshamn, och sedan i Slite. Det blev ingenting av det – jag och försvarsministern har diskuterat detta tidigare i de här talarstolarna. Nu vill man komma tillbaka till det man lämnade för sex sju år sedan.

Jag skulle kunna göra en mycket lång lista över exempel på avvecklingar som borde ha varit gjorda i det svenska försvaret. Nu har vi en materielutredning som ska titta på i vilket tillstånd vår materiel och infrastruktur befinner sig. Vad behöver vi spara för framtiden? Vad kan avvecklas?

Slutsatsen av den utredningen ska gå rakt in, utan föregående remissrunda, i Försvarsberedningen, som sedan ska göra de politiska prioriteringarna. För att vi då inte, på nytt, ska göra misstaget att avveckla något som det senare kommer att visa sig att vi behöver menar jag att man under den här betänketiden borde stoppa all pågående avveckling inom Försvarsmakten.

Jag förstår att ministern inte delar denna min bedömning. Han hänvisar dock till ett återuppsatt kustrobotbatteri. Det gäller de två tunga kustrobotarna på lastbil som togs fram under förra året.

Är det kustrobotbatteriet verkligen förbandsatt och återuppsatt? Är det bemannat? Finns det taktisk, teknisk och ekonomisk målsättning? Finns det sensorer? Har vi utsett chef för det förbandet?

Herr talman! Om inte svaret på alla dessa frågor är ja kan man knappast kalla det för ett återuppsatt kustrobotbatteri.

Anf. 20 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Genom åren har det nog skett mycket som man skulle kunna ifrågasätta om det över huvud taget var rimligt. Och det skedde nog mycket långt innan jag kom in i det här.

När man ställs inför exempelvis en sådan fråga som ubåtshamnen i Fårösund finns det verkligen anledning att fundera på vad som hände. Nu har Försvarsmakten ändå, via Fortifikationsverket, agerat för att återföra hamnen till Försvarsmakten. Problemet är att det enligt regelverket är myndigheten som ska hantera det, och om det inte går att komma överens ska ett expropriationsförfarande ske.

Innan man kan gå in i en expropriationssituation måste man ha gjort försök att komma överens frivilligt. Om det inte har gjorts kan man inte gå vidare.

Sedan ska Försvarsmakten skicka en ansökan till regeringen, och regeringen ska ta ställning till frågan. Om regeringen säger ja till expropriation går ärendet vidare genom möjlighet att ansöka om detta till Mark- och miljödomstolen, som ska ta ställning till det här. Det är en lång och omständlig process.

Jag hoppas att staten ska kunna återfå ubåtshamnen. Men de regelverk som finns gäller. Alla ska förhålla sig till dem. Det går inte att göra på särskilt många andra sätt än man nu gör.

När det gäller kustrobotbatteriet deltog man med det vid den övning som var för en tid sedan och som jag själv besökte. Widman har rätt i att det är ett kustrobotbatteri som är under förbandsättning. Så är fallet.

I regleringsbrevet för 2017 står det: "Försvarmakten ska i budgetunderlaget för 2018 redovisa hur fördelning av materiel har gjorts mellan krigsförbanden inklusive hemvärn och förbandsreserven. Materiel som bedöms vara teknisk och operativ relevant men som inte fördelats till krigsförband eller förbandsreserv ska ingå i materielreserven. När Försvarmakten avvecklat materiel istället för att placera den i materielreserven ska detta motiveras. En avvecklingsplan för den materiel som efter fördelning bedöms vara övertalig ska redovisas."

Man har skärpt upp det hela och skapat ett krav på eftertänksamhet. Det ska ske en ordentlig prövning när man tar den här sortens beslut. Syftet är naturligtvis att materiel i förråd och så vidare ska prövas noggrant innan det tas några avvecklingssteg.

Det här diskuterades i förra Förvarsberedningen och har sedan följts upp i det här regleringsbrevet.

Anf. 21 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Jag är medveten om den aktuella situationen när det gäller vår möjliga etablering av marinstridskrafter i Fårösund, men det är inte det som är min fråga. Jag använde detta enbart som ett exempel på hur många ogenomtänkta avvecklingar som genomförs.

Tar man i beaktande att avvecklingen av Fårösund skedde så sent som någonstans 2008, 2009 måste man förstå att materielsystem och infrastruktur från 80- och 90-talen och kanske till och med 70-talet är oändligt mycket lättare för myndigheten att anse som irrelevanta. Men om avvecklingen fortsätter kommer det inte att bli någon handlingsfrihet vare sig för materielutredningen eller senare för Förvarsberedningen, och fler barn kommer att ha följt med badvattnet ut i avloppssystemet.

En förutsättning för ett moratorium är emellertid att man från början vet vilken materiel man har. Jag tror att den nyss avslutade logistikutredningen under Ingemar Wahlberg föreslog regeringen att det ska göras en fysisk inventering av Försvarmaktens materiel inklusive infrastruktur. Eftersom detta är så nära förknippat med frågan om moratorium vill jag på nytt fråga statsrådet om det är så att regeringen tänker villfara denna rekommendation, detta förslag, från logistikutredningen eller inte. Det är som sagt en förutsättning för att man ska kunna frysa pågående avvecklingsverksamhet under en kortare tid.

Jag är glad att försvarsministern öppet redovisar att vi ännu inte har kunnat förbandssätta det nya kustrobotbatteriet. Därmed är det väl inte korrekt, som försvarsministern uppgav i sitt svar till mig, att detta förband nu har blivit återuppsatt.

Anf. 22 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att det som sker nu när det gäller kustrobotbatteriet är en process av förbandssättning. Det ska förbandssättas och tas i bruk fullt ut.

När det gäller logistikutredningen är den pågående. Utredningen har presenterats för regeringen, och vi kommer efter beredning att återkomma med besked om vad vi gör med de olika punkterna i den. Jag avser inte att

redovisa någon delbit ur utredningen, utan det gör vi samlat när vi är klara med hela processen.

När det gäller materiel och anläggningar av olika slag tar det ju lång tid att både beställa materiel och uppföra anläggningar. Det är långa ledtider inom materielförsörjningen, och det betyder att det kan dröja flera år innan de beslut vi fattar i dag kan generera operativ effekt. För att öka den operativa förmågan redan innevarande inriktningsperiod är vi hänvisade till användning av den materiel vi redan förfogar över.

Jag har förståelse för åsikten att vi måste värna om den materiel vi har. Det är därför vi har utformat direktiven så att vi skärper kraven på att bevara befintlig materiel och att man ska ha oerhört goda motiv för eventuell avveckling. Man behöver ju inte stänga dörren för precis allting som bör ske när det gäller de här delarna. Däremot bör man kunna redovisa goda skäl i sammanhanget.

Utredningen om Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov, som leds av Ingemar Wahlberg, har i uppgift att beskriva just det långsiktiga materielbehovet samt hur man ska prioritera och effektivisera materielförsörjningen i framtiden. Det handlar framför allt om de stora materielprojekten och de stora reinvesteringsprojekten. Dimensionerna är alltså lite grann i olika härad. Den här utredningen är inte främst avsedd att slå vakt om och klara ut avvecklingsfrågorna som den här debatten handlar om, utan här handlar det om omfattande materiel för att hantera framtida utmaningar. Men, okej, man kan alltid värdera in olika saker i olika sammanhang.

Utredningsbetänkandet ska redovisas i februari 2018, och det kommer som sagt att ligga till grund för Försvarsberedningens arbete. Beredningens rapport presenteras i maj 2019. Allt detta arbete syftar till att stärka den operativa förmågan under nästa försvarsinriktningsperiod från 2021 och framåt. Fokus kommer att ligga på de investeringar som just nu görs och de som planeras framöver.

Jag tror alltså att det finns enkla och kostnadseffektiva sätt att göra mycket. Kustrobotbatteriet var en helt korrekt och bra åtgärd, och deltagandet i övningen med batteriet gav också en bra säkerhetspolitisk signal i sammanhanget.

Det handlar också om att se över om vi kan göra liknande saker på andra områden med andra system som vi har bevarade inom Försvarsmakten och på det sättet öka den operativa förmågan.

Vi bör också agera utan att det för den skull har alltför mycket bäring på olika utredningar som genomförs. Men det uppdrag som vi har lagt på myndigheterna är att värna befintlig materiel och vara försiktig med avveckling. Det ligger ett allvar bakom detta, och det är inlagt i både regleringsbrev och inriktningsbeslut. Det är direktiv som regeringen mycket tydligt har ställt sig bakom och uttalat som inriktning för myndigheternas arbete.

Anf. 23 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Jag ska villigt erkänna att de regeringsbeslut, 7 och 8, som har fattats här gör utrymmet för avveckling något snävare. Men det är som jag tidigare har varit inne på inte något moratorium. It's close, but it's no cigar.

Sedan är det ju så, precis som försvarsministern framhåller, att alla regeringar som jag har hunnit uppleva har ägnat sig åt mer eller mindre omedveten avveckling av materiel som säkert hade kunnat göra nytta även framöver.

Visst, det må vara att den nya materielutredningen i huvudsak ska titta på materieförsörjningen, det vill säga den försörjning av materiel som ska in i Försvarsmakten. Men jag hoppas att utredningen tar ett helhetsgrepp och väger av behovet av nyanskaffning mot den materiel som redan i dag finns i Försvarsmakten och som kan vara tillräckligt bra, som det brukar heta.

Jag tycker inte att jag fick ett tydligt svar från försvarsministern på frågan om inventering av den fysiska materielen. Det är som sagt en förutskattning att man vet vad man har för materiel innan man tillåter avveckling. Nu har vi en offentlig utredning som har föreslagit att det ska ske en fysisk inventering av materiel och infrastruktur, men jag uppfattar det som att försvarsministern inte vill lämna något besked i den delen och det, herr talman, smärtar mig.

Anf. 24 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Nu sa ju jag det som normalt sett är förhållningssättet i samband med den här typen av utredningar.

Den här utredningen är remisshanterad och kommer att vara föremål för regeringsberedning. Vi ska då ta ställning till alla de förslag som ligger i utredningen. Utifrån det redovisar vi sedan uppfattningen i de olika ståndpunkterna.

Jag har intagit ett fullständigt förvaltningsmässigt perspektiv på detta och inte föregått slutredovisningen. Det är väl så man normalt sett gör i de här sammanhangen.

När det gäller Försvarsmaktens materiel är det vi har krävt av Försvarsmakten att man tydligt redovisar vilken fördelning av materiel man har gjort mellan krigsförband inklusive hemvärn och förbandsreserv samt att materiel som bedömts vara tekniskt och operativt relevant men inte fördelats till krigsförband eller förbandsreserv ska ingå i materielreserven. Om man ska avveckla materiel i stället för att placera den i materielreserven ska det särskilt motiveras. Det är själva uppdraget. Jag menar att man i och med det också kan ha koll på utvecklingen och vad som sker i de här ärendena.

Allan Widman och jag är egentligen överens i andan i den här debatten. Det är inte så att vi i grunden har några stora särskiljande åsikter i detta.

Jag kommer naturligtvis att ta upp och fortsätta den här diskussionen med Försvarsmakten, och jag tänker följa upp den här debatten med en diskussion på departementet med inblandade intressenter.

Jag tänker också särskilt ta upp det här med Försvarsmakten. I grunden är det ju så att vi ska använda de grejer vi har, och är vi nu i ett särskilt säkerhetspolitiskt läge måste vi vara försiktiga och tänka igenom de här bitarna.

På det sättet tänker jag följa upp debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

**§ 9 Svar på interpellationerna 2016/17:273, 274 och 275 om Swedavia och Umeå flygplats**

Anf. 25 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Edward Riedl har frågat mig om det är mitt ställningstagande att det vore bättre att styra Umeås flygtrafik från Arlanda i stället för tvärtom, och i så fall av vilket skäl. Edward Riedl har också frågat mig om jag är beredd att vidta någon åtgärd inom ramen för mitt ansvarsområde i regeringen med anledning av Swedavias planer på att flytta verksamhet från Umeå till Stockholm. Edward Riedl har slutligen frågat närings- och innovationsministern om han har gett Swedavia i uppdrag att flytta statliga jobb från Umeå ned till Stockholm.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara även på interpellationen till närings- och innovationsministern. Eftersom de tre interpellationerna i huvudsak berör samma fråga väljer jag att besvara dem i ett sammanhang.

Jag vill börja med att understryka att regeringens målsättning om statlig närvaro över landet är tydlig och har gett resultat, bland annat genom att nedläggningar av kontor på mindre orter har kunnat undvikas. Regeringen arbetar också fortsatt med bland annat omlokalisering av statliga myndigheters verksamheter och med att främja utvecklingen av medborgarservicen fysiskt och digitalt.

De frågor Edward Riedl ställt gäller dock verksamhet som utförs åt ett statligt bolag och som därmed inte omfattas av målen för förvaltningspolitiken.

Svaret på Edward Riedls frågor om varifrån Umeås flygtrafik ska styras och om Swedavia AB fått i uppdrag att flytta statliga jobb är att det är det statligt ägda bolaget Swedavia AB och dess ledning som fattar beslut om hur bolagets verksamhet ska bedrivas, både för Umeå flygplats och för bolagets övriga flygplatser. Dessa beslut fattar bolaget utifrån sitt uppdrag från statsmakterna och ägarna i syfte att främja bolagets verksamhet. Swedavia AB bekostar själv sin verksamhet, sin infrastruktur och sina investeringar.

Luftfartsverket är leverantör av flygtrafikledningstjänst till Swedavia AB. Den diskussion som enligt vad som framkommit pågår mellan Swedavia AB och Luftfartsverket är alltså inte föremål för regeringsbeslut utan ett avtal mellan beställare och leverantör. Regeringen redovisar årligen i en skrivelse till riksdagen hur förvaltningen av de statliga bolagen hantearats under året.

Vad gäller frågan om åtgärder inom mitt ansvarsområde med anledning av Swedavias planer är svaret att Umeå flygplats ingår i det nationella basutbud som Swedavia AB är ålagt att upprätthålla. Innebörden av att en flygplats ingår i det nationella basutbudet är att flygplatsen får läggas ned endast efter regeringens godkännande. I övrigt ansvarar, som jag tidigare framfört, Swedavia AB för drift och investeringar.

Jag kan tillägga att det är väsentligt för Sverige, för landets regioner och för enskilda likaväl som för företag att en god tillgänglighet genom transportsystemet som helhet och genom ett nationellt basutbud av väl fungerande flygplatser även fortsättningsvis kan upprätthållas. En förutsättning för god tillgänglighet är att flygplatser kan drivas effektivt och med tillgång till teknisk utveckling.

Digitaliseringen kan möjliggöra ökad tillgänglighet samtidigt som verksamheten effektiviseras och förutsättningar ges för ökad säkerhet och samordning av tjänster. Det ger bättre förutsättningar för att leva och arbeta i hela landet. Tekniken ger också en väsentlig potential för redundanskapacitet, det vill säga skapar bättre förutsättningar att klara eventuella framtida störningar.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Anf. 26 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Det helägda statliga bolaget Swedavia äger, driver och utvecklar vårt nationella basutbud av tio flygplatser. Men nu kommer Swedavia tillsammans med Luftfartsverket att centralisera flygtrafikledningen i Sverige, och det innebär att ett femtiotal välbetalda jobb i städer som Umeå, Östersund, Kiruna, Visby och Malmö kommer att försvinna. Man kommer alltså att plocka bort de jobben och flytta ned dem till Stockholm.

Låt mig säga, herr talman, att jag tror att fjärrstyrning och nyttjande av ny teknik i grund och botten kan vara bra för att med bibehållen säkerhet fortsätta pressa kostnaderna.

Man kan också göra som alliansregeringen gjorde förra mandatperioden, det vill säga släppa in konkurrens på detta område. Det pressade priserna rejält för många flygplatser. Här valde tyvärr ministrernas parti Socialdemokraterna att tillsammans med Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet införa begränsningar, vilket innebär att Swedavia inte kan använda sig av den möjligheten fast man hade velat.

Om man nu går vidare med denna centralisering och fjärrstyrning är det för mig lite svårt att förstå varför man måste centralisera detta till Stockholm. Om den tekniska möjligheten innebär att man inte behöver sitta på den flygplats man styr skulle detta vara ett ypperligt tillfälle att flytta dessa jobb bort från Stockholm någon annanstans ut i landet.

Herr talman! Jag hör hur ministern och hennes ministerkollegor ständigt talar om behovet av att utlokalisera statliga jobb. Kan ministern berätta hur många statliga jobb som under den här regeringen har utlokaliserats till Västerbotten? Jag har tittat igen, för jag har haft liknande debatter många gånger, och jag kan inte hitta några sådana jobb. Men ministern kanske kan vaska fram något jobb man har lyckats flytta från Stockholm till Västerbotten; jag har inte hittat något. Däremot ser jag nu att man i stället tänker flytta en hel del jobb från vårt län ned till Stockholm.

Frågan är vad som blir så mycket bättre om man flyttar denna typ av välbetalda jobb ute i övriga delar av landet, på ställen som Umeå, Kiruna och Östersund. Vad är det som blir bättre?

Är löneläget lägre i Stockholm än i Kiruna? Jag tror inte det – ministern kanske har en annan uppfattning.

Vill personalen i Umeå väldigt gärna flytta ned till Stockholm och slippa Umeå? Nej, det är inte heller ett skäl att göra detta.

Är det då så att lokalkostnaderna är lägre i Stockholm än i Östersund? Nej, det är sannolikt precis tvärtom.

Frågan är då varför man bedriver denna typ av omvänd regionalpolitik. Detta är ett statligt bolag, och jag vet hur ministern fortsatte resonemanget. Det är ett statligt bolag, men man styr som regering även sina statliga bolag.

Sedan noterar jag, herr talman, att alla dessa beslut som regeringen lägger fram råkar ha udden mot Norrland. Nu är det orter som Umeå, Kiruna och Östersund. Nästa gång är det kilometerskatt och skatt på avstånd. Det är omvänd regionalpolitik denna regering bedriver. Jag har aldrig varit med om maken – att man så konsekvent riktar udden mot en del av landet på det sätt regeringen gör.

Så, herr talman, jag vill upprepa mina frågor: Hur många statliga jobb har regeringen flyttat till Umeå och Västerbotten från Stockholm? Varför kan man inte göra precis tvärtom, det vill säga flytta dessa jobb från Stockholm ut i landet, om man nu kan fjärrstyra? Slutligen vill jag fråga ministern om hon på något sätt kan tänka sig att hjälpa mig att stoppa denna omvända regionalpolitik, eller om ministern tycker att den utveckling som äger rum är bra.

Anf. 27 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Till att börja med är frågan om hur många jobb som eventuellt har utlokaliserats till Västerbotten kanske ett lämpligt ämne för en annan interpellation till ett annat statsråd. Hade jag haft klart för mig att den frågan skulle komma att ställas hade jag möjligen kunnat ta reda på svaret, men jag kan det tyvärr inte i huvudet. Så när det gäller den frågan är jag svarslös.

När det däremot handlar om flygtrafikledning, som i denna interpellation, är det, som jag också nämnt i svaret, Swedavias uppgift att bedriva flygplatsverksamheten på ett effektivt sätt och självklart med en hög säkerhetsnivå. Det är Luftfartsverket som är leverantör av flygledningstjänsten.

När Swedavia upphandlar flygtrafikledning tittar man naturligtvis på vilka möjligheter den nya tekniken ger. I detta fall ser man, vad jag förstått, också förutsättningar att effektivisera och förbättra verksamheten på Arlanda. Att använda den nya tekniken för att utveckla verksamheten är ett större grepp från Swedavias sida.

Jag kan egentligen inte se varför man inte skulle kunna bedriva detta på någon annan flygplats, men där måste vi ha förtroende för att våra bolagsledningar och styrelser gör det som bäst gagnar både bolaget och självklart också bolagets kunder, det vill säga människor som använder flygplatserna runt om i Sverige.

Vi i Sverige är faktiskt först i världen, inte med den nya tekniken, för den finns på fler ställen, men – vilket är väldigt glädjande – med att ha utvecklat regelverk i nära samverkan mellan myndigheter, privata företag och Luftfartsverket, i det här fallet. Man har alltså både haft tekniken och kunnat tillämpa den: Detta är up and running sedan april förra året.

I det sammanhanget kan man bara nämna att Luftfartsverket har gjort stora investeringar i Sundsvalls flygplats för att kunna bedriva denna verksamhet. Det är nämligen där som den första fjärrstyrda flygledningsverksamheten finns. Det är alltså inte Stockholm som är utgångspunkt för arbetet, utan utgångspunkten är att ha en bra och effektiv flygledning med högt säkerhetstänk, där man faktiskt också kan se stor potential att öka tillgängligheten, inte minst på mindre och lite mer avlägset belägna flygplatser i och med möjligheten att bedriva flygledningsverksamhet på flera flygplatser från en och samma plats.

Sammantaget skulle jag säga att den nya tekniken och det arbete som bedrivs snarast är en stor möjlighet för de lite mindre flygplatserna, inte

minst i Norrland, och inte ett hot, även om jag förstår aspekten med att det försvinner högkvalificerade jobb från just Umeå om den här upphandlingen går dithän. Men hur det går har vi ju inte sett än.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Anf. 28 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag ska inte förlänga debatten i oändlighet utan konstaterar att jag delar ministrerns uppfattning. Jag tror att ny teknik i grund och botten är bra. Kan vi med bibehållen säkerhet pressa kostnaderna är det något som är bra för oss alla. Det gör i slutändan att flygpriserna och flygbiljetterna för vanliga människor blir billigare. Jag vänder mig alltså inte mot den typen av utveckling.

Det jag vänder mig mot är att det alltid blir så att jobben far till Stockholm. Jag vill inte på något sätt överrumpla ministern genom att nämna just Västerbotten; jag har gjort det vid tidigare tillfällen för att det är min valkrets. Jag vet att exakt noll statliga jobb har utlokaliserats till Västerbotten. Den här regeringen pratar mycket om alla statliga jobb som ska utlokaliseras i landet. Hittills ser jag dock bara att jobben blir färre med den här regeringens politik. De statliga jobben flyttas inte från Stockholm till Västerbotten utan får en omvänd flyttväg.

Det är orter som Umeå, Kiruna och Östersund som drabbas av den här politiken. Det är inte bra, och det är därför jag lyfter fram detta. Jag har svårt att se vad det är som blir mer effektivt. Rimligen är lokalhyror och löner dyrare i Stockholmsregionen. Då finns det väldigt små vinster med att lokalisera i den riktningen. Man borde i stället – och detta är på något sätt poängen i den här debatten – hålla de statliga bolagen och myndigheterna i tyglarna. Om man inte gör det centraliseras allting till Stockholm.

Regeringen säger att man har en ambition att inte ha denna flyttström när det gäller de statliga jobben, om det inte är befogat av något skäl. I det här fallet är det inte befogat. Man skulle kunna fjärrstyra flygplatser från vilken plats som helst i landet. Man skulle alltså lika gärna kunna flytta de statliga jobben till Umeå i stället för att flytta dem till Stockholm. Det är detta jag vänder mig emot.

Därför frågar jag ministern: Kan hon tänka sig att hjälpa till i detta och stoppa dränaget från övriga landet med jobb som helt i onödan flyttas till Stockholm? Man skulle ju kunna göra precis tvärtom, och jag skulle önska att ministern sa: Låt oss tillsammans jobba mot denna utveckling! Om det inte är befogat ska jobben inte flyttas från övriga landet till Stockholm.

Anf. 29 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! När det gäller har förvaltningspolitiken har regeringen en uttalad ambition att se till att det finns en statlig närvaro i hela landet. Det handlar både om att det ska finnas statliga arbetstillfällen i fler delar av Sverige än Stockholm och om legitimiteten för staten. Staten ska finnas närvarande i alla delar av vårt land. Hittills har vi utlokaliserat två myndigheter. Men det handlar också om att se till att de myndigheter som finns i andra delar av Sverige inte avlövas på den verksamhet de bedriver utan finns kvar med personal. Detta arbete avser vi att fortsätta.

Nu handlar interpellationen om ett statligt bolag, och bolagen omfattas inte av den statliga förvaltningspolitiken. Jag vill ändå understryka att detta är ett arbete som Swedavia gör. Den uppgift jag har fått är att man ser över hela sin verksamhet och digitaliseringsmöjligheterna. I samband

med det tittar man också på hur man kan utveckla flygledningstjänsten vid Arlanda, och man ser att detta är en möjlighet att ytterligare förstärka det arbetet. Jag har ingen avsikt att ifrågasätta eller överpröva Swedavias arbete i den delen.

Låt mig bara påminna om att det under den tidigare regeringen var ett antal inte bara statliga jobb utan också myndigheter som har mycket stor betydelse för människors möjlighet att känna trygghet som helt enkelt försvann. Den här regeringen har stoppat ett antal nedläggningar av försäkringskass kontor, skattemyndighetskontor och liknande runt om i landet, som är oerhört viktiga för att människor ska kunna ta del av den service som är en naturlig del av vår gemensamma välfärd. Det gäller självklart också de delar av landet som Edward Riedl talar om.

Det är mycket positivt att vi ligger långt framme med tekniken. Jag ser enorma möjligheter att effektivisera och skapa ytterligare förutsättningar för en god tillgänglighet i hela landet med den nya tekniken.

Självklart skulle man kunna bedriva flygledningsverksamhet på i princip vilken plats som helst, men om Swedavia gör bedömningen att man har störst möjligheter att nå effektiviseringsmålen och att kunna utveckla flygledningen på Arlanda tillsammans med ett antal andra flygplatser anser jag att det är ett beslut som Swedavia äger. Det innebär inte att vi i regeringen har gett upp våra ambitioner att fortsätta lokalisera ut jobb, och det innebär inte heller att vi anser att det är mindre angeläget att våra statliga myndigheter fortsätter att försöka säkerställa att staten finns närvarande i hela landet. Det är en viktig fråga, och det kommer att fortsätta vara en viktig fråga.

Anf. 30 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Det mesta är nog redan sagt, och jag och ministern är inte oense om huruvida det är bra med den nya tekniken eller inte. Det är jättebra med ny teknik, framför allt om det kan pressa kostnader och bibehålla kvaliteten. Det gagnar alla i slutändan.

Det som det hela landar i är kanske att jag inte delar ministrarnas tilltro till att om man inte gör något hamnar jobben där det är bäst. Jag tror att det finns en naturlig dragningskraft till huvudstaden för alla myndigheter och statliga bolag. Det har sällan att göra med om det är motiverat utifrån att det skulle vara bättre för verksamheten, utan det är bara så det blir. Det går inte att motivera med att man skulle spara på lokalkostnader eller lönekostnader, utan det blir precis tvärtom när man flyttar jobb till Stockholm: Man har dyra lokalhyror, höga lönekostnader och större omsättning på personalen, vilket omöjligt kan gagna en bra, effektiv och billig verksamhet med hög kvalitet.

Tekniken möjliggör faktiskt att man kan flytta jobb från Stockholm ut i landet. Då har jag svårt att se varför man inte skulle göra detta och nyttja tekniken på detta sätt.

Det som händer nu är att trots regeringens alla löften och att man vitt och brett har pratat om att man ska utlokalisera statliga jobb från Stockholm har Västerbotten fått exakt noll jobb utlokaliserade. I stället försvinner välbetalda jobb från vår region. Det vill säga att staten väljer att dra sig tillbaka och flytta ned jobben till Stockholm. Det sker under den här regeringen, och det är detta jag vänder mig emot.

Anf. 31 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Ja, det är viktigt att fortsätta utlokaliseringpolitiken av flera olika skäl. Men det kan också finnas specifika skäl i en viss verksamhet som gör att man väljer att samla sin verksamhet eller på andra sätt försöka få en så effektiv verksamhet som möjligt. I det här fallet har jag fått uppgiften att Swedavia gör bedömningen att man för att fullt ut både utveckla den verksamhet som redan finns på Arlanda och ytterligare effektivisera genom att ta in flygledningsverksamhet från fler flygplatser kan dra full nytta av den nya teknikens möjligheter. Jag har ingen anledning betvivla de skälen.

Sedan finns det, precis som Edward Riedl mycket riktigt påpekar, en dragningskraft hos huvudstaden. Den anser jag att vi som regering har ett ansvar att hålla emot och se till att jobb inte per automatik flyttar till Stockholm. Vi ska fortsätta att se till att det finns en statlig närvaro ute i landet. När nya myndigheter bildas eller det är lämpligt av andra skäl ska vi se till att myndigheter finns närvarande i andra delar av landet.

Detta skiljer sig, vill jag igen hävda, från vad den tidigare regeringen gjorde. Man lade ned försäkringskass kontor, skattemyndighetskontor och annan statlig verksamhet på orter som mer än många andra hade behövt den närvaron.

Nu vänder vi på den politiken, precis som vi vänder på mycket annat. Vi säkerställer god närvaro av staten och god välfärd i hela landet – det är också någonting som den här regeringen prioriterar, till skillnad från den tidigare.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

*Svar på  
interpellationer*

#### **§ 10 Svar på interpellation 2016/17:279 om bärgningshastigheter**

Anf. 32 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig om jag och regeringen avser att ta initiativ för att ändra den tillåtna hastigheten vid bärgning av fordon och när ett beslut gällande detta kan förväntas.

Förslaget från Transportstyrelsen om att höja den högsta tillåtna hastigheten för en bärgningsbil från 40 till 80 kilometer vid bärgning av ett annat fordon är ett förslag bland flera andra föreslagna ändringar i trafikförordningen och vägmärkesförordningen.

Framställan har remitterats, och remissinstanserna har yttrat sig över de olika förslagen. I nuläget behandlas de olika förslagen tillsammans med remissinstansernas synpunkter inom Regeringskansliet. Förhoppningen är dock att arbetet snarast ska kunna slutföras.

Anf. 33 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Svaret är nästan identiskt med det svar som ministern lämnade till Edward Riedl för cirka ett år sedan. Då skulle förslaget komma inom kort. I ministerns svar till mig hoppas ministern att arbetet snarast ska kunna slutföras. Vad orden ”inom kort” och ”snarast” betyder för ministern vet inte jag. Men nu har det gått ett år sedan det förra svaret, och jag får ett liknande svar i dag.

Det krävs fler åtgärder för att förbättra dagens bärgningsmöjligheter. Ofta uppstår köbildningsproblematik, eftersom maxhastigheten under bärgning är begränsad till 40 kilometer i timmen. Andra fordon med maxhastigheter runt 40 kilometer i timmen får av trafiksäkerhetsskäl inte köra på motorvägar, men bärgningsbilar får inte köra fortare än så på samma vägar – detta trots att de i dag har utrustning som gör att bärgning i högre hastigheter kan göras utan ökade trafiksäkerhetsproblem.

Alla våra grannländer tillåter betydligt högre hastigheter i samband med bärgning än vad Sverige gör i dag. Det finns ett färdigt förslag från Transportstyrelsen, precis som ministern säger i svaret, om att öka den tillåtna hastigheten till 80 kilometer i timmen. Remissinstanserna – jag har tagit del av deras synpunkter – är positiva till förslaget, men tyvärr har någon förändring ännu inte kommit till stånd.

Vid en trafikolycka eller ett fordonshaveri tillkallas ofta en bärgningsbil för att transportera bort det havererade fordonet. Det gäller såväl personbilar som lastbilar och bussar. Om bogseringen sker genom att ett fordon fästs i en fast upphängningsanordning och det har två hjul som rullar får man bogsera i högst 40 kilometer i timmen. Det är en hastighet som sällan överensstämmer med hastigheten i omkringsliggande trafikmiljö. Det är därför det ofta blir problem. Det händer faktiskt också att det blir olyckor för att själva bogseringen leder till ytterligare problematik, trafikfara och framkomlighetsproblem.

De ca 300 bärgningsföretagen har under en lång tid utvecklat och förbättrat sina bärgningsbilar för att på ett effektivt sätt kunna ta hand om havererade fordon. Ett exempel är de bärgningsbilar som vid ett och samma tillfälle kan bärga två fordon, vilket underlättar framkomligheten för den övriga trafiken. De bättre och säkrare bärgningsbilar som nu används ligger också till grund för att Transportstyrelsen föreslår en högre hastighet än 40 kilometer i timmen. Det har ju hänt mycket i utvecklingen av dessa bilar.

Jag har granskat Transportstyrelsens förslag. Det var redan under våren 2013 som ett förslag till förändringar i trafikförordningen lades fram. Transportstyrelsen förordade 80 kilometer i timmen. Teknikutvecklingen har gjort att det är mycket säkrare i dag att köra i en högre hastighet. Därför föreslår Transportstyrelsen att hastigheten ska begränsas på samma sätt som för bil som kör med bromsad släpvagn – alltså 80 kilometer. Såväl Rikspolisstyrelsen som Sveriges Åkeriföretag har förordat den föreslagna hastighetshöjningen. Totalt 85 remissinstanser har yttrat sig. Ingen av de 85 var emot förslaget om att höja gränsen till 80 kilometer i timmen, förutom en som i stället förordade 60 kilometer i timmen.

Sedan dess, 2013, har frågan beretts i Regeringskansliet, det vill säga i snart fyra år. Så sent som förra året fick min moderatkollega Edward Riedl ungefär samma svar som jag har fått i dag.

Jag undrar: Varför dras den här trafikförordningsförändringen i långbänk? Vad anser ministern är kontroversiellt i förändringen?

Anf. 34 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag kan bara hålla med Lotta Finstorp om att förändringen är viktig och väldigt välkommen. Precis som framhålls i diskussionen här är det en fråga om tillgänglighet och framkomlighet, men det är också en

fråga om trafiksäkerhet. Att så fort som möjligt efter att en olycka har inträffat få bort fordon och göra vägbanan ren är naturligtvis oerhört väsentligt för att trafiken så snart som möjligt ska kunna flyta igen och för att risken för påkörningar och sammanstötningar av olika slag ska minska.

Jag kan helt enkelt bara beklaga att frågan inte är färdigberedd. Det har tagit för lång tid. Jag hoppas att jag kan leverera ett besked inom kort och att frågan inte ska dras i långbänk längre. Det finns ingen politisk oenighet. Det finns, såvitt jag förstår, inte heller några tekniska komplikationer. Jag kan bara beklaga att detta inte redan är genomfört.

Anf. 35 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det är bra att höra att det inte finns några politiskt kontroversiella saker i denna fråga. Det borde inte finnas det. Vi kommer alltid att behöva bärga bilar när det inträffat fordonshaverier eller olyckor.

Jag har tittat på hur det ser ut i andra länder. Storbritannien, Danmark, Slovenien, Tyskland och Norge är bara några exempel där man i dag har en högre tillåten hastighet än den vi har i Sverige. Och 84 av 85 remissinstanser säger att detta är okej. De förändringsförslag som finns i fråga om trafikförordningen är det inga större svårigheter att få till stånd. Därför är det väldigt olyckligt, tycker jag, att det har dröjt så länge.

Är det någonting som ministern saknar när det gäller förändringen i förordningen? Är det därför som beslutet dröjer? Kan det vara någonting sådant? Behöver man komplettera? Det vore bra att få veta det i dag. Jag vet att det är många som lyssnar på debatten som är särskilt engagerade i frågan.

För bärgning av fordon används ofta en lastbil med ett lastutrymme som rymmer en personbil och med en fast upphängningsanordning så att minst ett av ett draget fordonets hjulpar kan rulla på vägen. Det är när det gäller fordon som bärgas med den fasta upphängningsanordningen för bärgning och bogsering av skadade fordon så att ett av det skadade fordonets hjulpar rullar på vägen som man måste ändra trafikförordningen. I dag står det nämligen att det bara får vara 40 kilometer i timmen.

Det finns olika begränsningar i det förslag som Transportstyrelsen har tagit fram, eller vissa anmärkningar. Till exempel bör hastighetsbegränsningen villkoras med att fordonstågets vikt inte överskrider dragfordonets totalvikt. Med den begränsningen gör Transportstyrelsen bedömningen att förslaget inte kommer att innebära någon försämring av trafiksäkerheten. Det är ändå det som är det absolut viktigaste: att man inte går ur askan i elden på något sätt när det handlar om trafiksäkerhet.

I kommentarerna till Transportstyrelsens förslag framgår det att dagens bilar har bromsar som gör att de klarar av att bromsa fordonets totalvikt. Det är också en sådan sak. Man kan titta tillbaka i tiden. Man skulle naturligtvis inte ha kunnat öka hastigheten till 80 kilometer i timmen då. Men i dag är både vanliga personbilar och bärgningsfordon gjorda för att kunna köras i en högre hastighet. Det är bromsar, fjädring och andra saker som gör att man i dag inte alls har några problem att köra i 80 kilometer i timmen.

Saknar ministern någonting i remissomgången eller i underlag? Jag skulle vara väldigt tacksam över att få reda på det.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Anf. 36 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Nej, i just det här fallet är det nog en betydligt enklare förklaring. Det är nog helt enkelt så att ett antal andra och lite större och svårare frågor har fått företräde och att detta helt enkelt inte har prioriterats på det sätt som borde ha skett. Jag kan inte annat än att återigen beklaga att det har dragit ut på tiden. Jag ska säkerställa att förändringarna kommer på plats så fort som möjligt så att denna viktiga och väldigt efterlängttade förändring kan komma till stånd.

Anf. 37 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Då återstår bara frågan när ”snarast” och ”så fort som möjligt” är. När ungefär kan vi räkna med att den finns på plats?

Anf. 38 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Så fort ärendet är färdigberett i Regeringskansliet kommer det också ett regeringsbeslut om förordningsändringar. Min förhoppning är att detta ska ske i närtid.

Överläggningen var härmed avslutad.

### **Ajournering**

Kammaren beslutade kl. 14.40 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.45 i väntan på att statsrådet Ann Linde skulle infinna sig i kammaren för att lämna svar på interpellation 2016/17:319.

### **Återupptaget sammanträde**

Sammanträdet återupptogs kl. 14.45.

### **§ 11 Svar på interpellation 2016/17:319 om världens första feministiska regering**

Anf. 39 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Richard Jomshof har frågat mig vilka skäl som låg bakom mitt agerande i Iran. Vidare frågar han om det är mitt ställningstagande att detta agerande stod i överensstämmelse med regeringens feministiska inriktning.

Som kvinna och minister i en feministisk regering ser jag mycket allvarligt på den svåra situation som råder för kvinnors mänskliga rättigheter i Iran. Regeringen har varit tydlig i sin syn i dessa frågor, och vi tar kontinuerligt upp detta i våra kontakter med iranska företrädare. Jag tog naturligtvis upp frågor om mänskliga rättigheter och kvinnans ställning i samhället under alla mina möten.

Enligt iransk lag måste kvinnor täcka håret i Iran. Jag har själv varit tydlig med att jag för egen del ogillar att bära sjal men att jag naturligtvis

följer värdlandets lagar under ett officiellt besök. Att resa till Iran och bryta mot denna lag skulle i princip omöjliggöra arbetet under besöket och skapa en diplomatisk konflikt som inte på något vis skulle hjälpa Irans kvinnor i deras kamp för jämställdhet.

Besöket i Iran gav konkreta resultat på många områden. Jag hade produktiva möten med sju iranska ministrar och en vice president och undertecknade fem bilaterala samförståndsavtal. I samband med resan slöt svenska företag, helt eller delvis klara, kontrakt i Iran för över 3 miljarder kronor, vilket gynnar svensk ekonomi och arbetsmarknad.

Att jag gjorde detta som kvinnlig minister, i en officiell delegation med övervägande kvinnliga medlemmar, utgör i sig en tydlig markering av den vikt Sverige lägger vid jämställdhet mellan könen.

Ett av samförståndsavtalen som jag undertecknade i Iran rörde samarbete och utbyte i frågor om att öka kvinnors deltagande i arbetslivet och i samhället. Statsministern deltog i ett rundabordsamtal på samma ämne, tillsammans med Irans vice president med ansvar för kvinnofrågor. Det är positivt att vi, trots stora skillnader i synen på kvinnors mänskliga rättigheter, kan ha ett sådant utbyte med Iran. En förutsättning för ett sådant utbyte är naturligtvis att vi kan mötas.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att driva en principfast engagemangspolitik, med utgångspunkt i våra feministiska värderingar, gentemot länder som Iran. På så vis kan vi bidra till en positiv utveckling för kvinnors åtnjutande av sina mänskliga rättigheter, i Iran och i andra delar av världen.

Anf. 40 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Handelsministern! Jag vill påminna om att regeringen på sin hemsida skriver att Sverige har världens första feministiska regering. Man skriver bland annat: "En feministisk regering ser till att jämställdhetsperspektivet finns med i politikens utformning på bred front, både i det nationella och internationella arbetet." Man skriver också att regeringen bedriver en feministisk utrikespolitik och att jämställdheten mellan kvinnor och män "utgör en grundläggande målsättning för svensk utrikespolitik".

Jag menar, herr talman, att dessa uttalanden förpliktar. När de kvinnliga företrädarna för Sveriges regerings- och näringslivsdelegation, med handelsministern i spetsen, då valde att bära slöja och böja sig för det islamistiska patriarkatets vilja gällande kvinnors klädsel under sitt besök i Iran var det många som med rätta ställde sig frågande till detta agerande.

Jag menar att agerandet sänder ut mycket märkliga signaler, inte minst till alla de kvinnor i Iran som tvingas leva under det islamistiska förtrycket. Jag menar också att det samtidigt gynnar och spelar den iranska regimen i händerna.

Herr talman! När det gäller mänskliga rättigheter är Iran ett av världens absolut värsta och sämsta länder på området. I den senaste rapporten från Human Rights Watch framkommer det att dödsstraff utdöms för till exempel brott som att förolämpa profeten eller för så kallade äktenskapsbrott. Det framkommer också att barn kan dömas till dödsstraff och att landets domstolar godkänner bekännelser som tvingats fram under tortyr. Det framkommer att oliktankande, såväl religiösa som politiska, övervakas, förföljs, trakasseras och fängslas. Det gäller inte minst journalister och

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

andra som bland annat kämpar för rätten att ha en åsikt och rätten att yttra den.

Det är alltså detta land som bland andra statsminister Stefan Löfven och handelsministern nyligen besökte. Det är alltså detta land som statsministern ser som en huvudaktör med en stabiliserande roll i regionen.

Vad än handelsministern säger är den svenska regeringen inte trovärdig i frågan. Jag vill påminna om att såväl statsministern som vice statsminister Isabella Lövin nyligen kritiserade USA:s president Donald Trump för hans kvinnosyn. Kritiken mot Iran har däremot mer eller mindre uteblivit. Man väljer att ta strid mot demokratier och krypa för diktaturer, som en ledarskribent på en av Sveriges större morgontidningar nyligen uttryckte det. Jag instämmer i den analysen.

Herr talman! Handelsministern säger att det är lag på att bära slöja i Iran. Det är mycket som är lag i Iran. Det är till exempel olagligt att vara homosexuell. Frågan jag ställer mig är om handelsministern och den övriga svenska delegationen valde att följa även den lagen. Kan det vara så att man noga kontrollerade huruvida de svenskar som skulle åka till Iran var homosexuella eller inte? Det är ju trots allt olagligt i Iran. Handelsministern menar på fullt allvar att hon är mån om att följa de islamistiska lagarna i Iran. Jag skulle vilja ha svar på den frågan.

Jag vill åter ställa frågan: Är det verkligen handelsministerns uppfattning att det som jag, och många med mig, anser vara ett krypande för islamisterna i Iran står i överensstämmelse med regeringens så kallade feministiska inriktning?

Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Naturligtvis är regeringen medveten om de kränkningar av mänskliga rättigheter som förekommer i Iran. Det är också något som vi tog upp vid alla våra besök. Själv gjorde jag åtta besök och tog upp dessa frågor vid samtliga besök.

Regeringen var också tydlig och konsekvent med att lyfta upp den svåra situationen just för kvinnorna och vikten av att de får åtnjuta mänskliga rättigheter. Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter. Det är också något som jag sa fullt ut vid samtliga mina möten.

Som kontrast till den svenska debatten är det intressant att också studera reaktionerna i Iran och bland iranier i andra delar av världen. Där har det uppmärksamats att den iranska sidan nästan uteslutande representerades av män, medan den svenska delegationen bestod av en majoritet kvinnor.

En prisbelönt kvinnlig MR-aktivist, Sussan Tahmasebi, välkomnade det stora antalet kvinnor i den svenska delegationen, och hon menade att det sänder en kraftfull signal till Iran. Så här säger hon till tidningen The Guardian: Uppmärksamheten kring detta är viktigt, eftersom kvinnor också borde ha varit närvarande på mötet med den iranska presidenten och hans delegation. Om de svenska kvinnorna inte hade åkt till Teheran skulle mötet ha ägt rum utan dem med bara män närvarande. Det är viktigt att Iran har relationer med Sverige; ett land med en feministisk utrikespolitik.

Mitt deltagande, liksom de övriga kvinnorna i delegationen, sände alltså i sig ett tydligt budskap om Sveriges ståndpunkt på området. Under besöket arrangerades en mottagning på den svenska ambassadörens residens där kvinnor naturligtvis inte behövde täcka håret. Mottagningen har väckt

starkt kritik från konservativt håll i Iran, inte minst mot de iranska företrädare som närvarade på mottagningen.

Den svenska feministiska politiken med en övervägande kvinnlig delegation och en kvinnlig ambassadör som arrangerar en mottagning där kvinnor inte täcker håret uppmärksammades alltså i Iran. Ingen torde ha tolkat besöket som en legitimering av den iranska politiken på området.

Anf. 42 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Handelsministern säger att man lyfte upp kvinnors situation under besöket i Iran. Det gjorde man säkert, och det är bra att man i så fall gjorde det.

Jag menar att det ändå inte är trovärdigt. Jag står fast vid det. Samtliga kvinnor i den svenska delegationen valde att böja sig för den iranska regimen dels genom att bära slöja, dels genom att hålla sig på så kallat behörigt avstånd till de iranska islamisterna. Det var ingenting annat än ett stort svek mot kvinnorörelsen i Iran.

Det är inte värdigt en feministisk regering att bete sig på det sättet. Det kan knappast vara ett uttryck för en feministisk utrikespolitik. Jag är helt övertygad om att besöket sände en rad signaler, men jag tror inte att det sände de signaler som handelsministern här ger uttryck för.

Vi ska komma ihåg att i den islamistiska diktaturen Iran är det kvinnorna som lider mest. Lagstiftningen utgår från männen. Exempel på detta är att kvinnors vittnesmål är mindre värda än mäns. Kvinnor har inte samma rätt till sina barn som män. Flickor kan till exempel giftas bort vid tretton års ålder, och det är tillåtet med sexuellt umgänge med nioåriga flickor.

Herr talman! Det förekommer fortfarande att kvinnor stenas till döds för så kallade äktenskapsbrott. Det krävs mannens godkännande för att få ett pass. Det krävs mannens godkännande för att lämna landet. Det finns strikta regler för vilka platser kvinnor får besöka. Inte minst finns det strikta regler för hur kvinnor ska klä sig. Det gäller inte minst tvånget att bära slöja.

När den svenska delegationen följer dessa regler är det klart att man spelar den iranska regimen i händerna. Det sänder ut märkliga signaler. Förstår verkligen inte handelsministern att agerandet har gjort henne till ett lydigt redskap för den iranska regimen? Förstår inte handelsministern att agerandet är ett svek mot alla kvinnor som tvingas leva under den sortens förtryck? Förstår inte handelsministern att agerandet är ett svek mot kvinnorörelsen i Iran?

Anf. 43 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Ingen flicka eller kvinna borde tvingas att klä sig på ett sätt som hon inte vill. Det borde vara en självklarhet i Sverige såväl som i andra länder. Jag har varit tydlig i mitt avståndstagande mot det iranska tvånget att bära sjal, och jag är lika tydlig mot personer i Sverige som försöker diktera hur kvinnor ska klä sig och uppträda.

För mig var det en avvägning att åka till Iran och bära sjal, vilket är vad lagen föreskriver i landet. Denna lag är speciell för just Iran – till skillnad från andra länder i regionen. Jag hade föredragit att inte täcka håret och att använda mina vanliga kläder, men jag bedömde att fördelarna med Iranbesöket övervägde.

Prot. 2016/17:75  
28 februari

Svar på  
interpellationer

Regeringens feministiska utrikespolitik syftar till att öka kvinnors och flickors möjligheter att till fullo åtnjuta de mänskliga rättigheterna. Sådana förändringar kräver dialog, även med företrädare för länder som står långt ifrån oss i synen på jämställdhet mellan könen.

Att resa till Iran och bryta mot denna lag, eller att helt undvika att besöka Iran, skulle omöjliggöra en sådan dialog. Att avstå skulle också innebära att endast män skulle kunna besöka eller arbeta i Iran, vilket är uteslutet för en feministisk regering.

Under mina två dagar i Teheran hade jag separata möten med utrikesministern, handelsministern, it-ministern, energiministern, oljeministern, transportministern, forskningsministern och vice presidenten med ansvar för miljöfrågor. Ett antal avtal mellan svenska och iranska företag till ett potentiellt värde om drygt 3 miljarder kronor undertecknades i samband med besöket.

Jag undertecknade under mitt besök fem samförståndsavtal inom områdena transport, innovation, forskning, ICT samt kvinnors inflytande. Samförståndsavtalet om kvinnors inflytande berör bland annat kvinnors arbetskraftsdeltagande och entreprenörskap och kommer att följas upp av Svenska institutet. Detta ger oss en ytterligare möjlighet att flytta fram positionerna på jämställdhetsområdet.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att prioritera sådana konkreta resultat framför symbolhandlingar. Det är så vi kan bidra till att åstadkomma förändring. Den synen delas av många kvinnor såväl inom Iran som i Sverige. I Dagens industri skriver företagaren och den fristående debattören Maria Masoomi – själv bördig från Iran. Hon är djupt kritisk till debatten, och hon menar att det är beklämmande att förminska denna resa till att handla om sløjans vara eller icke vara. Hon skriver: Att ens komma på tanken att föreslå att dessa kvinnor borde ha stannat hemma i Sverige eller på svenska ambassaden i stället för att umgås med iranier är inte bara befängt och dumt utan även respektlöst – inte bara mot Iran och det iranska folket utan även mot Sverige och kvinnosläktet. Det är att fiska i grumligt vatten.

Och det är just det ni gör, Richard Jomshof, fiskar i grumligt vatten – ni som annars aldrig tar er ton när det gäller kvinnors rättigheter. Jag är dock inte förvånad.

Anf. 44 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Det handlar inte om sløjans vara eller inte vara. Det handlar om något djupare och viktigare än så. Det handlar om huruvida man ska krypa för en islamistdiktatur eller inte.

Jag tycker inte att man ska följa lagarna i ett land som Iran. För mig är det enkelt. Jag tycker att man ska verka tvärtom. Man kan bjuda dem till Sverige och visa dem hur det fungerar här i stället för att åka ned och bli deras lydiga redskap.

Jag kan mycket väl tänka mig att detta innebär att Sverige kommer att tjäna pengar. Men frågan är om det är allt. Jag vet att Socialdemokraterna har en lång tradition av att handla med diktaturer. Vi kan gå tillbaka till 30-talet då man kröp för nazisterna och sålde järnmalm och kullager och höll den tyska krigsmakten under armarna. Men frågan är om det är relevant, om det är så man ska bete sig. Jag tycker inte det.

Jag avslutar med att uppmärksamma ett öppet brev. Jag har det här, och handelsministern kan ta del av det om hon vill. Det presenterades på Facebook för några dagar sedan. Det öppna brevet är undertecknat av en lång rad kvinnor, varav de allra flesta med rötter i Iran. Brevet är riktat till samtliga kvinnor i den svenska delegationen.

Herr talman! Kortfattat skriver de i detta öppna brev att de är mycket kritiska till agerandet. De kallar det skamligt, eftersom delegationen med sitt agerande legitimerar den islamistiska diktaturen i Iran och skamligt eftersom delegationens agerande motverkar de iranska kvinnornas kamp för frihet.

Jag håller med om att det är skamligt.

Anf. 45 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Jag tycker att representanten för Sverigedemokraterna ska vara lite försiktig när han uttalar sig om nazisternas vara eller inte vara i kontakter med partierna.

Jag är handelsminister i Sveriges regering, och du har valt att kritisera mig för hur jag sköter mig jobb, Richard Jomshof. På min resa i Iran var jag enligt lag tvingad att täcka mitt hår. Denna lag är speciell för Iran och finns inte i andra länder i regionen.

Kvinnors svåra situation i Iran är väl känd liksom min syn på förtryckande lagar. Men jag hade inte kunnat leda den svenska handelsdelegationen, träffa sju ministrar och en vice president, sluta fem samförståndsavtal och medverka till att svenska företag tecknade kontrakt för över 3 miljarder kronor utan att resa till Iran.

Jag hade inte heller kunnat ta upp frågor om kvinnors rättigheter eller framföra den svenska synen på mänskliga rättigheter och fackliga rättigheter under samtliga ministermöten, vilket jag självklart gjorde.

Precis som vi förväntar oss att utländska politiker följer svensk lag när de är i Sverige tänker jag inte bryta mot lagen i något av de länder jag besöker, oavsett vad jag personligen anser om lagen.

Om jag hade gjort som du och vissa andra anser hade jag varit tvungen att stanna hemma i stället för att utföra mitt uppdrag – bara för att jag råkar vara kvinna. Det, Richard Jomshof, kan du glömma!

Överläggningen var härmed avslutad.

## § 12 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2016/17:78 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

2016/17:105 Ett starkare skydd mot orättvisa betalningsanmärkningar

2016/17:116 Kulturarvspolitik

2016/17:124 Fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier för el

2016/17:125 Kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning

### § 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

*den 24 februari*

**2016/17:329 Teslas etablering i Europa**

av *Rickard Nordin* (C)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

**2016/17:330 Arbetskraftsinvandring**

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

**2016/17:331 Migrationsverkets handläggningstider**

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

**2016/17:332 Åtgärder för att få fram fler lärare**

av *Maria Stockhaus* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

**2016/17:333 Arbetsintegrerande sociala företag**

av *Sofia Modigh* (KD)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

**2016/17:334 Fjärrstyrning av F 17G**

av *Allan Widman* (L)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

*den 27 februari*

**2016/17:335 Upploppet i Rinkeby**

av *Krister Hammarbergh* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

**2016/17:336 RUT-avdraget**

av *Lotta Finstorp* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

**2016/17:337 Statlig service på landsbygden**

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

**2016/17:338 Valuta för pengarna**

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

### § 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 24 februari*

**2016/17:926 Gifter i odlad fisk**

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

**2016/17:927 Religionsfrihet och upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet**

av *Krister Hammarbergh* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

**2016/17:928 Vab-fusk**

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

**2016/17:929 Storlän**

av *Andreas Norlén* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

**2016/17:930 Svältkatastrofen i Sydsudan**

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

**2016/17:931 IVO:s krav på akutmottagningar**

av *Margareta Cederfelt* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

**2016/17:932 Polisens insats i Rinkeby**

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

**2016/17:933 Informationsflödet till och från Skatteverket**

av *Olle Felten* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

**2016/17:934 Förlossningsvården**

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

**2016/17:935 Moms på simskolor**

av *Johan Löfstrand* (S)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

*den 27 februari*

**2016/17:936 Samtyckeslagstiftning**

av *Linda Snecker* (V)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

**2016/17:937 A-kassa för egenanställda**

av *Katarina Brännström* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

**2016/17:938 Danskt beslut att bryta torskfiskestoppet**

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

**2016/17:939 Skatteverkets kontroll av felaktig folkbokföring**

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

**2016/17:940 Privatkopieringsavgiften**

av *Lotta Finstorp* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2016/17:75

28 februari

---

**2016/17:941 Interreligiösa äktenskap**

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

**2016/17:942 Gymnasieelever boende på landsbygden**

av *Daniel Riazat* (V)

till statsrådet Anna Ekström (S)

**§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor**

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

*den 24 februari*

**2016/17:864 Unrwa-anställdas antisemitism och våldsbejakande extremism**

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

**2016/17:869 Nationellt centrum för kvinnofrid**

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

*den 27 februari*

**2016/17:857 Service och närvaro i hela landet**

av *Mikael Dahlgvist* (S)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

**2016/17:851 Främjande av lastbilsförsäljning**

av *Sten Bergheden* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

**§ 16 Kammaren åtskildes kl. 15.03.**

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

*/Olof Pilo*

|                                                                                                    |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>§ 1 Anmälan om kompletteringsval.....</b>                                                       | <b>1</b>  |
| <b>§ 2 Meddelande om frågestund.....</b>                                                           | <b>1</b>  |
| <b>§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....</b>                                      | <b>1</b>  |
| <b>§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott .....</b>                                               | <b>2</b>  |
| <b>§ 5 Ärenden för bordläggning.....</b>                                                           | <b>2</b>  |
| <b>§ 6 Svar på interpellation 2016/17:320 om Nord Stream 2 .....</b>                               | <b>3</b>  |
| Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....                                                   | 3         |
| Anf. 2 MIKAEL OSCARSSON (KD).....                                                                  | 4         |
| Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....                                                   | 5         |
| Anf. 4 MIKAEL OSCARSSON (KD).....                                                                  | 6         |
| Anf. 5 ÅSA ERIKSSON (S).....                                                                       | 7         |
| Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....                                                   | 7         |
| Anf. 7 MIKAEL OSCARSSON (KD).....                                                                  | 8         |
| Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....                                                   | 8         |
| <b>§ 7 Svar på interpellation 2016/17:312 om snabbspår för nyanlända .....</b>                     | <b>9</b>  |
| Anf. 9 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....                             | 9         |
| Anf. 10 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) .....                                                     | 9         |
| Anf. 11 LARS HJÄLMERED (M).....                                                                    | 10        |
| Anf. 12 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....                            | 12        |
| Anf. 13 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) .....                                                     | 13        |
| Anf. 14 LARS HJÄLMERED (M).....                                                                    | 14        |
| Anf. 15 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....                            | 14        |
| Anf. 16 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) .....                                                     | 16        |
| Anf. 17 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....                            | 16        |
| <b>§ 8 Svar på interpellation 2016/17:323 om materiel och infrastruktur i försvaret .....</b>      | <b>17</b> |
| Anf. 18 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....                                                  | 17        |
| Anf. 19 ALLAN WIDMAN (L).....                                                                      | 17        |
| Anf. 20 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....                                                  | 18        |
| Anf. 21 ALLAN WIDMAN (L).....                                                                      | 19        |
| Anf. 22 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....                                                  | 19        |
| Anf. 23 ALLAN WIDMAN (L).....                                                                      | 20        |
| Anf. 24 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....                                                  | 21        |
| <b>§ 9 Svar på interpellationerna 2016/17:273, 274 och 275 om Swedavia och Umeå flygplats.....</b> | <b>22</b> |
| Anf. 25 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....                                                         | 22        |
| Anf. 26 EDWARD RIEDL (M) .....                                                                     | 23        |
| Anf. 27 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....                                                         | 24        |
| Anf. 28 EDWARD RIEDL (M) .....                                                                     | 25        |

|                                                                   |           |
|-------------------------------------------------------------------|-----------|
| Anf. 29 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S) .....                       | 25        |
| Anf. 30 EDWARD RIEDL (M) .....                                    | 26        |
| Anf. 31 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S) .....                       | 27        |
| <b>§ 10 Svar på interpellation 2016/17:279 om</b>                 |           |
| <b>bärgningshastigheter .....</b>                                 | <b>27</b> |
| Anf. 32 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S) .....                       | 27        |
| Anf. 33 LOTTA FINSTORP (M).....                                   | 27        |
| Anf. 34 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S) .....                       | 28        |
| Anf. 35 LOTTA FINSTORP (M).....                                   | 29        |
| Anf. 36 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S) .....                       | 30        |
| Anf. 37 LOTTA FINSTORP (M).....                                   | 30        |
| Anf. 38 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S) .....                       | 30        |
| <b>Ajournering.....</b>                                           | <b>30</b> |
| <b>Återupptaget sammanträde.....</b>                              | <b>30</b> |
| <b>§ 11 Svar på interpellation 2016/17:319 om världens första</b> |           |
| <b>feministiska regering .....</b>                                | <b>30</b> |
| Anf. 39 Statsrådet ANN LINDE (S) .....                            | 30        |
| Anf. 40 RICHARD JOMSHOF (SD).....                                 | 31        |
| Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S) .....                            | 32        |
| Anf. 42 RICHARD JOMSHOF (SD).....                                 | 33        |
| Anf. 43 Statsrådet ANN LINDE (S) .....                            | 33        |
| Anf. 44 RICHARD JOMSHOF (SD).....                                 | 34        |
| Anf. 45 Statsrådet ANN LINDE (S) .....                            | 35        |
| <b>§ 12 Bordläggning.....</b>                                     | <b>35</b> |
| <b>§ 13 Anmälan om interpellationer .....</b>                     | <b>36</b> |
| <b>§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar .....</b>           | <b>36</b> |
| <b>§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor .....</b>            | <b>38</b> |
| <b>§ 16 Kammaren åtskildes kl. 15.03. ....</b>                    | <b>38</b> |